

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
Modeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 80 Din, za inozemstvo 100 D

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm višine
po Din 2-30, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
g Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
rezen pondeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
kopijski se ne vračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo - Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana tvev. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevu št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Dejstva, ne besede!

Na Primorskem znani časnikar Mario Nordio je poslal iz »Zadru« svojemu listu »Piccolo« prvo pismo o »zatrzanju« Italijanov v Dalmaciji; nadaljnja pisma bo poslal iz Šibenika, Splita, Trogira, Dubrovnika in Kotora. Mario Nordio obeta torej dajšo študijo o razmerah v Dalmaciji. Takoj lahko ugotovimo, da je slabo začel, če ni njegov namen samo ta, da ščuva nepoučeno italijansko javnost proti nam in če ima od svojega ravnatelja izrecnega naloga, da mora napisati o tem vprašanju določeno število vrst, da bo nekaj napisanega.

Italijani imajo lep rek: Fatti, non chiacchierare (Dejstva, ne besede)! Mario Nordio je rad zabil na ta zlati rek in se zgublja v frazah; kdino na onem mestu, kjer govori o ovirah, ki jih stavi gospodarskemu udejstvovanju Italijanov v Dalmaciji, skuša biti bolj konkreten, tudi tu mu ne gre od rok. Mario Nordio piše o besedah: Danes je na vrsti trgovec, ki se mu za šikanu vzame licenca, jutri drugi, ki se mu prošnja za licenco zavrne; delodajalcem delijo ukaz, da ne smejo namestiti italijanskih delavcev; vse mogoče ovire se stavijo na pot iniciativam posameznikov; restrikcije, kazni, grožnje so na dnevnem redu v trgovskem, industrijskem, društvenem, šolskem in verskem področju; razsodbe civilnih sodišč so vedno sovražne in rekurzi — ako se ne zavrnejo — ostanejo brez odgovora, s čimer se ustvarja negotovost in čakanje. —

Take kategorične trditve se lahko postavijo, a to vendar ne zadostuje! Treba je vendar trditve podpreti s konkretnimi dejstvi. V dokaz šikaniranja Italijanov od strani jugoslovanskih oblastev navaja Mario Nordio neki slučaj, ko oblastva niso hotela izdati nekemu italijanskemu optantu dokument v zadevi penzije, češ, da ni jugoslovanski državljan. Kako naj jugoslovanska oblastva izdajajo dokumente tujim državljanom? Končno ugotavlja Mario Nordio, da jugoslovanski konzul v Zadru ni hotel dati vizuma Italijanom, ki bi radi obiskali svoje v Splitu za velikonočne praznike. Mario Nordio pravi, da bo primerjal postopanje jugoslovanskih oblastev z Italijani z določbami mirovnih pogodb. Če bi bilo članjarju na tem, da pride med obema narodoma do sporazuma, bi se rajši lotil druge primere! G. Mario Nordio nam menda ne bo štel v zlo, ako mu mi postrežemo s par ugotovitvami o razmerah na Primorskem. Tako bo lažje primerjal!

Predvsem je treba pribiti odločujoče dejstvo, da živi na Primorskem kompaktna masa pol milijona Slovanov; v Dalmaciji je optimalno 2500 ljudi za Italijo, med katerimi je mnogo hrvatskih kmetov, ki so jih italijanski agitatorji pridobili za opcijo z obljubo, da jim ne bo treba k vojakom.

Licence. Na stotine gostilniških in trgovskih dovoljenj je bilo Slovanom na Primorskem odvzetih, ker so Slovani. Na Krasu in v Trstu mora biti vsak gostilničar in trgovec vpisan v fašistovski sindikat, sicer se mu odvzame dovoljenje; zakon seveda govori o oprostem sindikalnem združevanju. V Istri je bila nedavno s prefekturnim dekretom odvzeta gostilničarju licenca za čas dveh mesecev, ker se je v gostilni ustavila slovenska družba iz Trsta (postrežemo lahko s prepisom dekreta. Prip. ur.). Mlekarice, ki nosijo v Trst morda 15 litrov mleka dnevno, so morale položiti kavicjo 500 lir (!); samo na Primorskem se je novi obrtniški zakon izvajal s tako strogostjo. Nova obrtna dovoljenja se izdajajo samo na priporočila fašistovskih tajnikov in to le članom fašističnih sindikatov. Gorje gostilničarju in trgovcu, ako se pri njima najde knjiga Mohorjeve družbe!

Delodajalci in delavci. »Karta dela« določa, da se mora pri nameščenju delavcev dati prednost delavcem, vpisanim v fašističnih sindikatih; spričo današnje industrijske krize pomeni to, da noben Slovan ne dobi na Primorskem več dela. Brunnerjeva tovarna že izvajata to načelo.

Društva. To poglavje je menda dovolj znano. Ali naj navedemo vsa društva, ki so jih Italijanska oblastva razpustila? Št. Vid, Vipava, Štorje, Prosek itd. Celo esperantski klubi so Slovincem prepovedani. Skoro leto dni je bila prepovedana vsaka društvena prireditev na Primorskem. V Trstu je še danes vsaka prireditev nemogoča; Narodni dom, dvorane v Barkovljah, v Rojanu in pri Sv. Ivanu so fašisti požgali, in dvorani pri Sv. Jakobu in v Škodnju kar zasedli. V spominu je še novembrska noč v Gorici, razdejane društvenih prostorov »Mladice«. Ob 11 ponoči pride karabiner k društvniku po ... informacije (dogodek v Vipavi). Podestati grozijo društveni-

kom, ki so bili vojašine oproščeni, da jih bodo poslali k vojakom.

Sola. Fašistovska vlada je odpravila slovenski jezik iz ljudske šole. Slovenske realke v Idriji, slovenske gimnazije v Gorici, slovenskega učiteljskega v Tolminu ni več. Od 800 slovenskih in hrvatskih učiteljev je bilo 450 poginanih preko meje, na njihovo mesto so prišli po večini nesposobni in moralno propadli ljudje.

Verstvo. Pravkar se vrši frontalni napad na slovensko duhovščino. V Istri so razmere naravnost strašne. V celi deželi deluje danes komaj 40 duhovnikov, drugi so bili izgnani. Mari naj znova popisemo dogodke v Koštaboni in v Krkavcih? Politična oblast pritiska na škofo, cerkev ne more več dihati. V šoli se mora verstvo poučevati v italijanščini. Na pritisk političnih oblastev so duhovniki na otokih Lošinj, Unije, Ilovik, Susak in Cres

povečini že odpravili glagolico iz cerkve.

Sodstvo. Iz sodnij so vrgli slovenski jezik; razprave se vršijo potom tolmačev, ki jezik sploh ne razumejo. Kaj naj rečemo o pravičnosti italijanskih sodnikov? Proces radi krnskih dogodkov je dovolj zgovoren. Nesrečne pastirje je obsodilo tudi prizivno sodišče, kljub temu, da je uradna komisija, ki jo je odposlala goriška podprefektura na lice mesta, ugotovila, da je spomenik poškodovala strela.

Tako bi lahko nadaljevali; tudi o potnih listih bi še morali govoriti, da bi vsaj na one točke, ki jih je postavil g. Mario Nordio, odgovorili s primeri. Toda te povesti bi ne bilo konca ne kraja. Natisniti bi morali vnovič vse sestavke, ki jih je priobčil naš list pod rubriko »Slovinci v Italiji«. Čemu bi stare stvari ponavljali, ko je za to rubriko žalibog novega materiala preveč.

Pred konferenco Male antante.

Belgrad, 6. maja. Včeraj dopoldne sta obiskala zunanega ministra dr. Marinkovića češkoslovaški poslanik Šeba in rumunski poslanik Emandi, kasneje pa poljski poslanik Oken-ski. Ti obiski so v zvezi z bližnjo konferenco Male antante. Kakor izjavljajo poučeni krogi, vprašanje o vstopu Poljske v Malo antanto tudi topot ne bo na dnevnem redu.

Pri zunanjem ministru se je včeraj oglašil tudi angleški poslanik Kennard, ki se je informiral o položaju spora z Italijo.

Belgrad, 6. maja. Današnja »Politika« objavlja pogovor svojega poročevalca z rumunskim notranjim ministrom Oktavijanom Goga. Minister je izjavil:

Vprašanje Male antante temelji od svoje ustanovitve na eni ter isti osnovi. V interesih treh držav, ki sestavljajo Malo antanto, ni nika-ke izpremembe. V Rumuniji je Mala antanta tudi danes še najvišji cilj in upa, da je tako tudi v Jugoslaviji in Češkoslovaški tako. Kar-koli se je dogodilo v nedavni preteklosti — ideja potrebe in neobходимosti Male antante je ostala ista.

Tiranski pakt pred angleškim parlamentom.

London, 6. maja. Na včerajšnji seji spod-nje zbornice je odgovarjal Chamberlain na raz-na vprašanja o albanskem sporu. Izjavil je, da je bil jugoslovanski poslanik v Rimu pred ve-liko nočjo sprejet od Mussolinija. Ni mu znano, če so se poslej pogovori znova začeli.

Na vprašanje, če mu je znano, da je ita-lijanska vlada odbila vsak razgovor z Jugo-slavijo glede tiranskega pakta, je Chamberlain odgovoril, da za javni interes ne bi bilo ko-ristno, ako bi neposredno odgovarjal na vpra-

šanja, ki se mu niso preje predložila v pre-mislek.

Delavski poslanec kapitan Garo-Johns je ugotovil, da tiranski pakt stvarno pomenja spoj Italije in Albanije. Na te besede so mi-nistri reagirali s klici: K redu! Zbornični pred-sednik je nato izjavil, da ne more dovoliti, da bi se podajale take trditve v obliki na-knadnega vprašanja. Poslanec Garo-Johns je odgovoril: »Pa je vendarle res.«

Pred londonskim sestankom.

Pariz, 6. maja. Potovanje predsednika re-publike Doumergua v London je končoveljav-no določeno na 16. t. m. Spremljal ga bo zu-nanji minister Briand. Sestanku v Londonu se pripisuje največja politična važnost. Kot gla-vne točke pogovorov med Chamberlainom in Briandom se navajajo tri vprašanja: jugoslo-

vansko-italijanski konflikt, dogodki na Kitaj-skem in razorožitveni problem. Glede alban-skega spora ugotavlja »Petit Parisien«, da de-lata Chamberlain in Briand ves čas popolnoma sporazumno. Obe vladi delata na direktni po-govor med Rimom in Belgradom.

Bethlen o rimskem paktu in Jugoslaviji.

Budimpešta, 6. maja. Dasi je bila seja zu-nanjepolitičnega odseka, na kateri je grof Bethlen poročal o rimskem paktu, tajna, so se vendar zvelede podrobnosti o njenem poteku. Grof Bethlen je v svojem poročilu naglasil veliko važnost, da je rimski pakt razrahljal pritisk obroča, ki ga je Mala antanta sklenila okoli Madjarske. Zasluga Italije je tudi, da je preprečila češkoslovaški-jugoslovanski kori-dor.

Pogodba z Rimom po Bethlenovem mne-nju nasproti Jugoslaviji in Rumuniji ne bo povzročila kakih težav, ki bi bile za Ogrsko

škodljive. Z Jugoslavijo se mora skleniti do-govor glede Reke, na kar je Jugoslavija že pristala. O tem se je govorilo tudi v Rimu in tam nimajo nič proti ogrsko-jugoslovanski po-godbi za tranzitni promet.

Napetosti med Italijo in Jugoslavijo Beth-len ne pripisuje težjega pomena. Nima vtisa, da bi pretela nevarnost neposrednih, resnih komplikacij. Noče prorokovati, vsekakor pa okolnosti opominjajo k previdnosti. Ogrska ni v položaju, da bi se udeležila kakih resnih komplikacij na način, ki bi ji nalagal dolžnost neposredne akcije.

Italijansko časopisje napada Francijo.

v Rim, 6. maja. (Izv.) Današnji »Giornale d' Italia« prinaša fantastične vesti o franco-skih vojnih pripravah na italijanski mej. »Giornale d' Italia« trdi, kako Francija gradi obmejne trdnjave in pravi, da Francija neti jugoslovansko-italijanski spor. V prvi vrsti se zbirajo na italijansko-francoski meji fran-

coske kolonialne čete, ki jih Francija umika iz saarskega ozemlja. General Petain in mi-nister vojne Painleve sta pregledala mejo in določila, da se gradijo utrdbe.

FRANCOSKI PARLAMENT.

v Pariz, 6. maja. (Izv.) Parlament se bo sešel zopet 10. maja, senat pa osem dni kas-neje. Interpelacija ni vložena nobena.

DR. KOROŠEC ODPOTOVAL IZ BELGRADA

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Dr. Anton Korošec se je tekom današnjega dne sestal z različnimi svojimi prijatelji, zlasti dolgo se je razgovarjal z g. Davidovičem. Zvečer ob pol 12 je odpotoval z brzim vlakom v Zagreb, kjer se se-stane s svojimi prijatelji iz HPS.

DR. KULOVEC NA DVORU.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Minister na r. dr. Kulovec je bil danes dalj časa pri ministru dvora Jankoviču. Zvečer pa je odpotoval v Ljubljano.

SEJA MINISTRskega SVETA.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Danes zvečer se je vršila seja ministrskega sveta, na kateri je bil sprejet pravilnik o madjarskih sekvestrih. Razen tega je bilo finančnemu ministru do-vo-ljeno, da ukine carine na izvoz jaje in kokoši

AVTOMOBILSKA NESREČA.

Belgrad, 6. maja. (Izv.) Davi ob 6 je bil ob priliki karambola avtomobila ministra Kuma-nudija in motocikla težko ranjen inž. Josip Murko; zlomljeni ima obe nogi, toda njegovo življenje ni v nevarnosti.

OBLASTNI POSLANEC ARETIRAN.

Split, 6. maja. (Izv.) Radi incidenta s hr-vatsko zastavo je bila izdana tiralica za hrvat-skim poslancem Drezgo. Zandarmerija ga je zgrabila v vasi Katuni in ga privedla v Ši-benik ter ga vtaknila v zapor.

OBNOVA PROCESA PROTI FERAD-BEG DRAGI.

Skoplje, 6. maja. (Izv.) Javlja se, da bo v Kosovki Mitrovici obnovljen proces proti Ferad-beg Dragi.

Med Francijo in Nemčijo.

Pariz, 6. maja. Svetnik nemškega poslani-štva dr. Rieth je te dni — nadomestujoč obo-lelega poslanika dr. Hoescha — obiskal zuna-njega ministra Brianda in imel z njim daljši pogovor. Dogodek je vzbudil tem večje zani-manje, ker so nemški nacionalni listi istočasno poročali, da je dr. Rieth izročil demaršo glede izpraznitve Porenja in da se je enaka demarša izročila tudi v Londonu in Rimu. Sedaj se do-znava, da je dr. Rieth v svojem pogovoru z Briandom pač sprožil vprašanje o izpraznitvi Porenja in posebno o znižanju okupacijskih čet, toda to se ni zgodilo v obliki demarše. Briand dr. Riethu ni dal nikakih zagotovil. Na francosko javno mnenje je napravil nemški korak zelo neprijeten vtis in listi pišejo, da se v tem kaže nemškonacionalni vpliv v se-danji nemški vladi.

Italijansko-avstrijska pogajanja

Za neposredne železniške zveze.

Gradec, 6. maja. Današnja »Tagesspost« poroča iz Celovca, da se pripravljajo pogajanja z Italijo glede zgraditve skupnega italijansko-avstrijskega obmejnega kolodvora v Thörl-Maglern. To vprašanje je bila sprožila Italija že začasa razmejevanja z Avstrijo in je tedaj Avstrija na to formalno pristala. Sedaj se ta pogajanja obnove. Italija hoče ustvariti direktno železniške zveze z Ogrsko, da se izogne jugoslovanskemu ozemlju. V ta namen naj se zgradi proga Celovec—Graz, ki se krije s pro-jektom koroškezhodne železnice, ki je zrel za uresničenje. Italija zgradi tudi predilsko že-leznico, tako da bi bila železniška mreža na severni meji Italije za italijanske gospodarske in strateške interese popolna.

ANGLIJA ODKLANJA POGAJANJA Z RUSIJO.

London, 6. maja. Na vprašanje iz vrst de-lavske stranke je državni podtajnik Zoeker-Lampson odgovoril, da se položaj nasproti Ru-siji ni izpremenil in na pogajanja ni misliti, dokler se Rusija ne odpove protiangliški pro-pagandi.

ČEŠKOSLOVAŠKO-MADJARSKA TRGOVINSKA POGODBA.

v Budimpešta, 6. maja. (Izv.) Delo za sklenitev trgovinske pogodbe s Češkoslovaško, ki je trajala že več tednov, se bliža svojemu koncu in bo tekom 10 dni gotovo.

ZNIZANJE POSADKE V PORENJU.

v Pariz, 6. maja. (Izv.) »Petit Parisien« demantira vesti, da so na poslaniški konfe-renci obravnavali prošnjo Nemčije, da se zni-ža posadka v porenskem ozemlju.

„Zlorabljanje idej v strankarske namene.“

Pod gorenjim naslovom prinaša večrajšji »Narodni dnevnik« uvodni članek, v katerem se peča z veseljem, ki ga »Jutro« prizadeva kancelarparagraf. »Narodni dnevnik« pravi:

»Mislimo, da so te nade »Jutra« čisto brez vsake podlage. Zaradi kancelarparagrafa ne bo versko čustvo slovenskega naroda niti najmanj padlo, temveč bo mogoče še celo naraslo ker bo mogla SLS — če bi se kancelarparagraf brezobzirno izvajal — govoriti o preganjanju vere. Če pa ostane slovensko ljudstvo verno, kakor je, potem bo ravno tako v prvi vrsti poslušalo nasvete duhovnika in bo čitalo vse časopise, ki jih priporoča duhovnik, ne pa onih, ki mu jih priporočajo drugi. Da bi pa imel novi kancelarparagraf to silo, da bi duhovniku onemogočil povedati svoje mnenje, kateri časopis je dober in kateri ne, ali da ne bi mogel povedati, katera stranka odgovarja krščanskim načelom in katera ne, pa menda tudi »Jutro« samo ne veruje.«

Nato poudarja list čisto pravilno, da bo efekt kancelarparagrafa razočaral tiste, ki so si želeli kancelarparagrafa. Pravi: »Stilizacija vsega kancelarparagrafa je tako pomanjkljiva, da bi bila njegova rigorozna uporaba silno nevarna in da bi mogla povzročiti nevarne verske nemire, katere ravno kancelarparagraf hoče preprečiti.«

Dalje člankar, ki se izkazuje koncem članka kot izrazit svobodomislec, po svojem svobodomiselnem prepričanju naglašja sledeče:

»Toda novi kancelarparagraf ima še eno nelogičnost. Duhovnik verskega čustva sploh ne more izrabljati pri onih, ki so brez tega čustva. Kdor duhovniku ne veruje, temu lahko grozi duhovnik s peklom in večnim pogubljenjem, toda niti najmanj ne bo dosegel, da bi ga pridobil za versko stranko. Duhovnik more izrabljati vero samo pri verujočih, to se pravi samo pri tistih, ki so za to, da jim duhovnik svetuje tudi v posvetnih stvareh. Ti verujoči pa bodo duhovnika vedno poslušali in na tem ne bodo spremenili prav nobeni paragrafi. Prepričanje je pač močnejše od vseh kazenskih sankcij, kakor to zgodovina prepričuje uči. Ni inkvizicija zatrla herezijo in ni preganjanje zatrla kristjanov. Proti prepričanju je eno samo sredstvo: bolj tehten argument. Zato po našem skromnem mnenju istiniti svobodomislec ne kliče po zaščitnih paragrafih proti nasprotnikovi propagandi, ker je o večji sili svojih argumentov prepričan.«

K sklepu ugotavlja svobodomiselní člankar v »Narodnem dnevniku«, da je zanj vera ravno tako stvar prepričanja kakor svobodomiselnost. In če ni dovoljena vere izrabljati v strankarske svrhe, potem tudi ni dovoljeno svobodomiselnosti izrabljati v namene svoje stranke. To pa so ravno »Jutrovec« vedno delali.

Dobro je povedal člankar v »Narodnem dnevniku«, ki ga od našega prepričanja ločijo brezmejni morja. Mi s svoje strani ugotavljamo le še to, da se kancelarparagraf prav nič ne bojimo. Če smo proti njemu, smo radi tega, ker smo proti krivici in nasilju, ker nočimo, da bi v državi zavladalo preganjanje katoličanov, kar bi škodovalo v prvi vrsti državi sami. Toda boja, ki nam je vsiljen, se ne plašimo. Tisti, ki bo v tem boju podlegel, katoličani ne bodo!

Napredni blok in kraljevo ime.

»Obzor« prinaša iz Ljubljane: »Vest o namerah dr. Zerjava, ki jo je objavil te dni »Obzor« glede snovanja naprednega bloka, je izzvala v vseh političnih krogih v Sloveniji veliko pozornost. V zvezi s temi vestmi so začeli nekateri, ki veljajo za prijatelje bivšega ministra Antona Kristana, širiti po Ljubljani glasove, da se za osnovanje naprednega bloka posebno zavzema tudi bivši minister Kristan in da se je Kristan mudil te dni v Beogradu in dobil neko pooblastilo za osnovanje naprednega bloka v Sloveniji. Kolikor se je moglo ugotoviti, je Kristan res te dni bival v Beogradu, kjer je konferiral z dr. Zerjavom in je zelo verjetno, da je dobil ona navodila od dr. Zerjava in ne od kralja. Pri tej priliki je treba pripomniti, da v Ljubljani vsi obsojajo ta način politične agitacije s kraljevim imenom.« Tako »Obzor«. Mi nimamo ničesar dodati.

ZAKON O STROKOVNIH ORGANIZACIJAH V NAČELU SPREJET.

v London, 6. maja. (Izv.) Spodnja zbornica je odklonila predlog delavske stranke, naj se odkloni predlog o strokovnih organizacijah s 386 proti 171 glasovom in sklenila preiti k specialni debati. Pri glasovanju je 14 poslancev liberalne stranke glasovalo proti zakonu o strokovnih organizacijah. Seje se bodo vršile najbrže tudi ponoči in pri vseh glasovanjih se bo glasovalo poimensko.

POTOPLJENA KRIZARKA.

Pariz, 6. maja. (Izv.) »Journal« javlja, da se je potopila krizarka »Moussé« na poti iz Toulona v Brest. Burja jo je vrgla na pečine, kjer se je razbila.

Svetovna gospodarska konferenca.

SPOR RUSKE DELEGACIJE S POLICIJO — PRED ZAKLJUČKOM RAZPRAV — TEŽKOČE PRI SESTAVLJANJU POSAMEZNIH ODBOROV.

v Moskva, 6. maja. (Izv.) Sovjetska vlada je naročila predsedniku ženevske delegacije, da zahteva pri Društvu narodov, da policija takoj spremeni svoje posebne metode pri odredbah v varstvo ruske delegacije in da odredi iste mere kot za druge zastopnike. Ako bi se ti pogoji ne izpolnili, naj ruska delegacija takoj zapusti Ženevo.

v Ženeva, 6. maja. (Izv.) Z ozirom na obisk podtajnika društva narodov Calbolija pri državnem svetniku Vurjetiniju, ki je načelnik policije ženevskega kantona, se je ta podal osebno v hotel, kjer stanuje ruska delegacija. Da bi ustregel želji ruske delegacije, je Norretini takoj odstranil stražo pred hotelom in izdal tudi odredbe, s katerimi se straže za rusko delegacijo znatno omejuje.

v Ženeva, 6. maja. (Izv.) Na današnji dopoldanski seji je Sir Hill, vodja pomorskega oddelka angleške vlade izjavil, da je paroplovna družba z ureditvijo prevoznih cen za poljedelske in industrijske proizvode v izdatni meri pomagala k ureditvi svetovne gospodarske krize. — Na popoldanski seji je govoril De Michelis (Italija) o problemu svetovne agrarne krize. Norveški delegat Rygg, ravnatelj norveške banke, ki se je zavzemal za ustanovitev sistema mednarodnih pogodb, s katerimi naj se uredi vsa gospodarska politika. Kitajski zastopnik Čuančao je opozarjal na nepravilne in enostranske pogodbe, ki tlačijo Kitajsko in utegnejo postati velika nevarnost za svetovni mir. Kitajska zahteva zase pravico, da si sama določa svojo gospodarsko politiko in to v svojem lastnem interesu kakor tudi v interesu vsega ostalega sveta.

v Ženeva, 6. maja. (Izv.) Zastopnik ameriškega bančnega sveta Henrik Robinson, član Dawesovega odbora, je izjavil na današnji seji, da bi moglo ustvarjenje kartelov prinesiti veliko škodo, ker se z njimi ustvarja ugodnejši položaj za industrijo in ker si karteli laste monopole nad gotovimi panogami in lahko neomejeno izkoriščajo. Koncem seje je sporočil predsednik, naj se zastopniki omeje v svojih izjavah in naj gledajo na to, da bo mogoče v soboto zaključiti generalne razprave. V ponedeljek bi se pričelo delo v treh glavnih oddelkih: industrijskem, poljedelskem in trgovskem.

v Ženeva, 6. maja. (Izv.) Pri sestavljanju treh glavnih odborov, ki naj bi pričeli po končani splošni razpravi s svojim delom, se zdi, da so nastopile nekatere težkoče radi sestavitve odbora in izvolitve predsednikov. Z angleške strani se javljajo pomisleki proti temu, da bi Francozi imeli predsedstvo industrijskega odbora in Italijani nasprotujejo proti temu, da bi bil Nemec predsednik poljedelskega odbora. Da bi se te težkoče odstranile, nameravajo obenem z volitvijo glavnih odborov združiti tudi volitve v pododbore.

v Ženeva, 6. maja. (Izv.) Bolgarski zastopnik na gospodarski konferenci Popov, vodja bolgarskega statističnega urada je danes tu nenadoma umrl.

v Ženeva, 6. maja. (Izv.) Angleški narodni gospodar Leyton, izdajatelj revije »Economist«, je rekel na današnji seji, da morajo evropske vlade svojo politiko postaviti na hipotezo, da bo Amerika tudi v bodoče rada svoj denar posojala v Evropo, toda v Evropi ne bo nič kupovala.

Dr. Č.

Hlinka o češkoslovaški vladi.

Praga, 5. maja.

Danes je sprejel predsednik slovaške ljudske stranke poslanec Hlinka vašega dopisnika in mu v političnem razgovoru dal naslednjo izjavo:

Češkoslovaška ustavna kriza se bistveno ni izpremenila. Sedanja sestava vlade, v kateri je tudi naša stranka zastopana po vseh ministrih, ima značaj le nekakega intermezza, ali bolje rečeno vlade ad hoc, predvsem proti komunistični nevarnosti. Trajnega značaja ji ni pripisovati. Če ste zasledovali parlamentarno debato o davčni reformi, ki je na dnevnem redu baš v teh dneh, ste videli, da je zastopnik naše stranke zavzel najradikalnejše odklonilno stališče. Morda bo mogoče govoriti o vladni krizi že ob priliki volitve predsednika, ki se vrši 27. maja. Znano vam je, da se je predsednik Masaryk volivni borbi umaknil in se trenutno mudi na Grškem. Če bo sedanja vladna koalicija zahtevala, da se kandidira Masaryk enotno od vladnih strank, bo morala naša stranka izstopiti iz vlade. Masaryk ni pod nobenim pogojem naš predsednik. Eventuelno bi pristali na kandidaturu dr. Kramářa, ali pa bomo šli samostojno v volivni boj.

Sedanje vlade naša stranka ne more smatrati za kaj drugega kot diktaturo ministrov Švehle in Hodže. Objavljeno nam je bilo, da dobi Slovaška nazaj vse pravice. Zgodilo se ni ničesar. Slovaški katoliki so imeli 23 svojih šol, tudi te se niso vrnile. Objavljena je bila vzpostavitev zvez z Vatikanom. Tudi v tem oziru je položaj še vedno na mrtvi točki. Odvzeto premoženje slovaških škofov upravlja likvidacijska komisija, a naši škofje nimajo sredstev za vzdrževanje svojih seminarjev. Naše šolstvo trpi še vedno enako. Boste razumeli, da se katoliška Slovaška nikdar ne more zadovoljiti s fakultativnim verskim poukom na šolah.

Na vaše vprašanje, če smo zadovoljni z izvršeno upravno reformo, Vam morem reči samo: Ne! Nikdar se ne bomo zadovoljili z njo in vztrajamo slej kot prej na določbah Pittsburske pogodbe oziroma dogovorih v Clevelandu. Slovaško Slovakom! to je program. Mi smo točno opredelili, kaj imejmo skupnega v legislativi s Češko in Moravsko, a enako točno, kaj je izključno naša last. Slovaška avtonomna zakonodaja! Veste, to sta dva svetova. Na Slovaškem imamo kakih 15—20 odstotkov luterancev in če bi teh ne bilo, bi ne dobila nobena češka stranka niti enega mandata.

Glede razmer s češko ljudsko stranko Vam morem reči kratko: Naši odnosi z njo so korektni, v organizatoričnem in tudi programatičnem oziru smo z njo na bojnih nogah. Mi zahtevamo, da svoje organizacije omeji na Češko-Moravsko, da se pa v Slovaško ne vtika.

STAVKA V PEČUHU.

v Pečuh, 6. maja. (Izv.) Po vesteh iz Pečuha so večeraj stopili v stavko radi meznega spora tamošnji kovinarji. Ker so se izjavili tudi delavci solidarne z njimi, je verjetno, da se bo gibanje raztegnilo na vse industrijske panoge.

VEDNI NEMIRI V MEHIKI.

v Mehiko, 6. maja. (Izv.) Iz Guadalajara poročajo, da je bilo pri nekem spopadu z vladnimi četami ubitih 200 upornikov.

Razgaljena gonja svobodomislecev proti katoliški cerkvi.

K POSVETITVI NOVEGA ŠKOFA V SUBOTICL

Svobodomiselní časopisje vseh kategorij je uporabilo tudi posvetitev novega škofa za gonjo proti katoliški cerkvi. Stvar je tale. Bačka spada po cerkveni upravi še pod madžarsko škofijo kalaško. Razdelitev in ureditev novih škofij v Jugoslaviji se ni izvršila, ker se še ni sklenil konkordat in tozadeven sporazum z našo državo. Tako je bila Bačka doslej brez svojega škofa in je subotički župnik Budanovič le kot administrator vodil posle te škofije. To je bilo za katoliško življenje in verski napredek veliko zlo. Da bi temu zlu odpomogla, vsaj kolikor dovoljuje razmere, je sv. stolica dala dosedanjemu administratorju škofovski naslov in posvečenje. Toda ker formalno škofija še ni osnovana in organizirana, je moral biti Budanovič imenovan samo za naslovne škofa, dejansko pa bo vršil v subotički škofiji pravo škofovsko oblast.

Iz gornjega je razvidno, da je kat. cerkev storila sploh vse, kar je mogla, da pospeši ureditev cerkvenih razmer v Bački. Imenovanje škofa, četudi le za naslovne, je vsekako korak naprej k rešitvi tega problema.

Sedaj pa prihaja svobodomiselní časopisje in napada Vatikan, češ da je to imenovanje znak sovražnega razpoloženja sv. stolice napram naši državi. Kako je treba te napade presojati, najbolje kažejo tale dejstva: Svobodomiselní stranke se z vso silo upirajo rešitvi cerkvenega vprašanja v naši državi in preprečujejo sporazum s sv. stolico. Svobodomiselní stranke nočejo nič slišati o ustanovitvi novih škofij v državi in kadar imajo moč, preprečujejo postavitve vseh cerkvenih funkcionarjev, kjer le morejo. Da bačka nima še samostojne škofije, je kriva ta protikatoliška politika. Značilno je, da se svobodomiselní časopisje ni prav nič razburjalo, dokler škof ni bil imenovan. Ta dejstva dokazujejo, da svobodomiselní tiska ne skrbi naslov »in partibus infidelium«, ampak dejstvo, da je škof sploh imenovan, kakor vsak napredek katoliške cerkve, tako je tudi novi škof trn v peti vsem krogu, ki sedaj farizejsko zavijajo oči nad naslovom »in partibus infidelium«.

Kakor »Jutro«, tako je tudi ostalo svobodomiselní časopisje v državi zagrešilo ta slučaj, na čelu mu belgrajski »Politika«, da zamore čim krepkeje udrihati proti katoliški cerkvi. »Jutro« je s svojim večeršnjim člankom samo znova dokumentiralo, kako dobrodošel mu je vsak povod, da more v javnosti delati sovražno razpoloženje proti katoliški cerkvi in njenim ukrepom. Hvala Bogu, da v tej državi vendarle vsi ljudje ne gledajo skozi »Jutrove« svobodomiselní očali, ampak — četudi pravoslavne vere — so zmožni presojati ukrepe katoliške cerkve objektivno. Tako je v belgrajskem »Radikalu« od 4. t. m. izšel ravno o tej stvari članek z naslovom »Za konkordat s Rimskom crkvom«, v katerem člankar pozdravlja imenovanje apostolskega administratorja Budanoviča za škofa v Bački. Ugotavlja pa čisto objektivno, da je s tem rešena samo polovica vprašanja, ki je vezano na bačko škofijo, ter pravi:

»Ne moremo in nismo v nobenem slučaju zadovoljni z današnjim stanjem stvari, ker je cela stvar samo na pol rešena in so važni nacionalni in verski interesi ter potrebe bač-

kih katoličanov samo napol zadovoljene. Vsežen uspeh, narodni in državni, je, da je za škofa prišel g. Budanovič... Toda, kakor je bila srečna izbira, ker je sveta stolica potrdila za škofa g. Budanoviča, tako na drugi strani občutimo praznino in globok obžalujemo, ker ni rešena druga polovica vprašanja: ker ni ustanovljena in od sv. stolice priznana ter proglašena tudi bačka škofija. Kakor poznamo iz razumemo stvari, je sv. stolica rešila tako na polovico to važno in ne samo katoliško, ampak tudi naše državno in nacionalno vprašanje radi tega, ker mi s sv. stolico še nimamo potrebnega konkordata. To, eyo, nepopolno vpliva na naše vrlo važne nacionalne interese, ki so v zvezi s katoliško cerkvijo. Zato je potrebno, da naša država s svoje strani čimprej ukrene vse potrebno, da se to važno vprašanje zavlačuje v brezkončnost.«

Nato člankar naglašja, kako bi ravno narodnih ozirov bilo potrebno, da se na severni države vprašanja, ki so v zvezi s katoliško cerkvijo, čimprej uredi. Nato nadaljuje:

»Prvi pogoj za delo v tem smislu je, da se v ministristvo ver postavi mož, ki se bori briga za te važne in nerešene naloge, kakršne ima to ministristvo. Evo, tako se odkrivajo važni in zelo težki nedostaki vsled tega, ko nimamo končno urejenih odnošajev s sv. stolico v Rimu. Po vsakem koraku srečavamo ljudi, ki neprestano govorijo o potrebi, da se ta država že enkrat uredi. Evo slučaja, ki nam kaže, kako prihajamo v neprijeten položaj kot narod in država samo zato, ker še nimamo konkordata z rimsko cerkvijo!«

Tako piše o tem vprašanju mož pravo slavne vere. Tako spoštljivo in objektivno prednaša pravoslavnim svojim rojakom razmere, v katerih živi pri nas katoliško prebivalstvo. Niti besedice mržnje, ampak golo obžalovanje, da državniki ne znajo o pravi času urediti za katoličane perečih vprašanj. Zato je tembolj žalostno, da se najde katoličan četudi je kot tak zaznamovan samo še v krstnem listu, ki na kat. cerkev meče blato v istem trenutku, ko jo mož pravoslavne vere zagovarja in brani. Še žalostnejše je to, da v taisti ljudje, ki se sedaj zgražajo radi bačke škofije, vedno preprečujevali sklepanje konkordata z rimsko stolico, katerega iz nacionalnih in državnih interesov zahtevajo sami pravoslavni politiki. Pravoslavna predvojna Srbija je s sveto stolico sklenila konkordat. Do polovice katoliška Jugoslavija ga ne more, ker tega ne dopuste svobodomisleci.

S tem, mislimo, je zopet enkrat razgaljena svobodomiselní gonja naših »Jutrovcev«.

Odmev volivne agitacije za oblastne skupščine.

V krškem okraju je hotel postati na vsak način oblastni poslanec posestnik Jožef Hrova iz Sv. Križa pri Kozančevici. Mož pa je ime smolo, ker je kandidiral na drugem mestu list Radičeve stranke. Spoznal je, da se mu lahko pripeti, da bi bil prisiljen pristopiti v društvo propadlih kandidatov. Zato si je hotel pomagati.

O cerkljanskem kaplanu Tomazinu, sedanjem oblastnem poslancu SLS, je začel Hrova razširjati neosnovane trditve, češ da je Tomazin kriv, da se ne gradi centrala na Krškem polju, da Tomazin ne dela za ljudi, temveč za svoj žep in da je podkupljen od Trboveljske premogokopne družbe. Gostilničar Josip Stritar iz Sv. Križa mu je pomagal s pritrditvami. Naravno je, da g. Tomazin ni mogel te stvar kar tako spraviti v žep. Zadevo je spravljal presodišče, kjer sta bila tako Hrova, kakor tudi Stritar, obsojena radi žaljenja časti in morali plačati poleg zaporne kazni, ki znaša za Hrovata 5 dni, za Stritarja 3 dni, še druge odvelniške stroške.

Poljska in Mala antanta

Carigranski »Stambul« je te dni prinesel uvodnik, v katerem razpravlja o razmerju Poljske nasproti Mali antanti. List dokazuje, da je mesto Poljski v Mali antanti in se čudi, da Poljska tega ne vidi. Locarno Poljski ni prinesel tiste varnosti, ki bi jo želela. Politika na atmosfera v Poljski bi bila mnogo mirnejša, ako bi imela oporo v Mali antanti. To je za Poljsko mnogo važnejše, nego koketiranje z Madžarsko. Nekateri poljski krogi se bojé panslavizma, toda to je prazen strah in ofenziva Madžarske in Bolgarije proti mirovnim pogodbam je mnogo aktualnejša nevarnost. Ravnotako predstavlja za Čehe zveza z Romunijo mnogo realnejšo vrednost nego mitične sanjarije o slovanski zvezi. V Beogradu je panslavizem najmanjše bojeviti. Res je, da Srbi ljubijo Rusijo in so ji hvaležni, toda Srbi ne mislijo mnogo na veliko slovansko državo od Urala do Jadrana in Egejskega morja in Jugoslavija je storila vse mogoče, da utrdi svoje zveze z Romunijo.

ROPARSKI NAPAD V PALESTINI.

v London, 6. maja. (Izv.) Listi poročajo, da so 20 milj severno od Jeruzalema roparji napadli voz, v katerem so je vozil anglikanski škof iz Jeruzalema in neka dama. Oba so popolnoma oropali. Na istem kraju so napadli tudi drugi voz, kjer so se vozili turisti. Enega turista so ustrelili.

Predlogi poslancev SLS oblastne skupščine.

Predlog poslanca Umnika in tovarišev v zadevi sprejema občinske ceste od vasi Šenčur skozi Luže do vasi Olševk med deželne ceste II. vrste.

Predlog poslanca Umnika in tovarišev v zadevi povodnji v Kokrški dolini, podpore frančiškemu Muhl, posetnici v Potočah, občina Predvor, okraj Kranj.

Predlog poslanca Planina in tovarišev glede oprostite davkov poplavljenecem v kranjskem okraju.

Predlog poslanca Peterlina in tovarišev glede pomoči posestnikom iz vasi Slavski laz, Fara in Vas radi metljavosti.

Predlog poslanca Umnika in tovarišev glede sprejema deželne ceste Kranj—Domžale med državne ceste.

Predlogi poslanca Tomazina in tovarišev: glede podpore za most čez Krko v Cerkljah; glede podpore prebivalcem v Meršeti vasi in okolici tudi za most čez Krko; za podporo vaščanom Sv. Duh nad Krškom, kakor tudi sosednim vsem za gradbo broda čez Savo pri Blanci; glede starejših obrtnikov, ki delajo brez takozvanega patenta; glede uvrstitve občinske poti Česnjice—Hrastje—Gorica—Jelša—Podlog—Velika vas med deželne ceste II. vrste; radi preložitve klanec na cesti od Studenca do gradu Impolca ob Savi. Ga odkazujem odseku za javna dela; radi intervencije v korist delavstvu pri graščini Mokrice; radi odprave klanec na cesti Leskovec—Sv. Duh; radi uredbe, ki predpisuje vožnjo na desni; glede zgradbe ceste Slinovice—Zavode—Gradnje—Mladje—Krušnja vas—Vrbnja—Brežje—Planina—Osunja in druge vasi v Gorjancih; radi srezkih ekonomov; radi prirejanja živinozdravnih tečajev; radi osuševanja močvirnih pašnikov pri Dobruški vasi v občini Skočjan, kakor tudi v St. Jernejski občini in v občini Cerklje; radi komasacije zemljišč v krškem okraju; radi zdravljenja siromakov v bolnišnicah.

Predlogi poslanca Brenčiča in tovarišev: o dograditvi ceste med Veliko Ligojno in Podčelom v občini vrhniški; v zadevi podpore po povodnji poškodovanim prebivalcem v občinah Vrhnik, St. Jošt in Horjul; v zadevi podpore po metljavosti prizadetim posestnikom; glede poplave vodovoda na Vrhniku.

Predlogi poslanca Lavtižarja in tovarišev: glede poplave ceste Rateče—Podkoren—Kranjska gora in Mojštrane; glede podpore poškodovanim vlad povodnji v občini Koroška Bela.

Predlog poslanca Planina in tovarišev v zadevi sprejema občinske ceste od vasi Naklo skozi Strahinj v vas Spodnje Duplje med deželne ceste II. razreda.

Predlog poslanca Gostinčarja in tovarišev v zadevi obrtne izobrazbe v St. Vidu nad Ljubljano.

Predlogi poslancev Novaka, Pozniča, Mazovca in tovarišev radi podpore zoper metljavost pri goveji živini.

Predlog poslanca Kobala in tovarišev radi sprejema občinske ceste Tržišče—Majkovec in občinske ceste Sv. Rok—Veliki Cirk—St. Janž med deželne ceste II. vrste.

Predlogi poslanca Peterlina in tovarišev za izsušitev doline ob Kolpi v občini Fara; za preložitve klanca na Rašice; za varstvo gozdov in pozgodovanje v okraju Kočevje.

Predlogi poslanca Uršiča in tovarišev v zadevi planine Pečane nad Selcami; v zadevi poplave občinskih in vaških potov ter mostov poškodovanih po povodnji v kranjskem političnem okraju.

Predlogi poslanca Tratnika in tovarišev: glede vodovoda v trgu Sevnica; glede ceste Veliki Kamen—Mali Kamen; glede ceste Dovško—Brežje—Kališovec—Gorenja Blanca; glede ceste Blanca—Sv. Anton; glede železnih kleti gostilničarjev—vinočradnikov; glede vodovoda v trgu Rajhenburg; glede naprave drevsnice v Rajhenburgu; glede klasifikacije zemljišč v brežiškem okraju; glede pomanjkanja živil v brežiškem okraju.

Samostojni predlogi poslanca Erjavca in tovarišev glede spremembe § 22. cestnega zakona z dne 21. februarja 1912.

Predlog poslanca Brenčiča in tovarišev glede zgradbe okrajne ceste Rakitna—Borovnica.

Predlog poslanca Eppicha in tovarišev glede priditve čipkarskega tečaja na Kočevskem.

Predlog poslanca Erjavca in tovarišev za preiskrbo naših invalidov, poškodovanih v pokrajinah bivše Avstro-Ogrske, živčih sedaj pri nas.

Predlog poslanca Kobala in tovarišev v zadevi zgradbe ceste St. Rupert—Gradišče.

Predlog poslanca Colariča in tovarišev v zadevi zapiranja trgovin.

Predlog poslanca Colariča in tovarišev v zadevi graditve ceste od Kostanjevice preko Kofarje na Vodenice—Ržišče, Ban in Pleterje.

Predlogi poslanca Lavtižarja in tovarišev: podpora mlekarjem zadrugam v Ratečah, Podkorenju in na Dovjem; regulacija hudournikov Kravajek in Trebiž v Ratečah; Suhelj in Krotanj v Podkorenju; Plišena in Sava v Kranjski gori; Bitrica v Mojštrani; naprava novega vodovoda v

Kranjski gori; sprejem občinske ceste iz Kranjske gore v Srednji vrh v vrsto deželnih cest II. vrste; podpora za vodovod na Dovjem; razširitev električnega omrežja od Jesenic do Dovjega-Moštrane; naprava nove dovodne ceste iz Mojštrane na kolo-dvor Dovje.

Predlog poslanca Jana in tovarišev glede sprejema občinske ceste Ribnica—Selo med deželne ceste drugega reda.

Predlog poslanca Jana in tovarišev glede sprejema občinskega mostu čez Piškovce, ki veže občino Gorje in Breznico med deželne objekte druge vrste; glede podpore za občinski most v Srednji vasi v Bohinju.

Predlogi poslanca Erjavca in tovarišev: glede prispevka k zgradbi ceste Metnaja—Debeče; glede pospešitve zgradbe občinske ceste Višnja gora—Kriška vas; glede naprave moderne občinske ceste Sela pri Šumbergu do kolodvora v Radohovi vasi; glede zgradbe občinske ceste Koren—Velike Pece.

Predlog poslanca Planina in tovarišev glede naprave vodovoda za vasi Stražišče, Bitnje, Zabnica in Stara Loka.

Predlog poslanca Skubica in tovarišev glede uvrstitve občinske ceste Ribnica—Jurjevica—Vinica med deželne ceste drugega reda.

Predlog poslanca Oblaka in tovarišev glede regulacije odtoka reke Unec v Dolini pri Planini. Predlog gospodarskega odbora vasi Godešič glede podpore k zgradbi mostu čez Soro pri Godešiču.

Predlogi poslanca Podvinskega in tovarišev: glede naprave brzojavne in telefonske zveze v Bizeljasko; glede podpore za popravilo cest v brežiškem okraju; glede razširjenja ceste Dobova—Bizeljasko.

Predlog poslanca Eppicha in tovarišev glede preložitve okrajne ceste Koprivnik—Kočevje.

Predlogi poslanca Tomazina in tovarišev: glede osušenja pašnikov pri Dobruški vasi v občini Skočjan v St. Jernejski občini ter v občini Cerklje.

Predlog poslanca Deželaka in tovarišev: glede regulacije in zavarovanja bregov Savinje, Lehimnice in Gračnice v srezu Laškem.

Predlog poslanca Umnika in tovarišev: glede preložitve klanca na deželni cesti Tenetišče—Kokrica.

Predlog poslanca Umnika in tovarišev: v zadevi speljave kanalizacije občine Stražišče.

Predlog poslanca Lovrača in tovarišev: glede znižanja klanca na okrajni cesti Izlake—Kandriše pri graščini Medija v občini Kolovrat.

Predlog poslanca Lebingerja in tovarišev: glede preureditve deželne ceste Zagorje ob Savi—Trojane.

Predlog poslanca Deželaka in tovarišev: glede poddržavljenja okrajne ceste Celje—Laško—Rimske Toplice—Zidani most.

Predlog poslanca Jana in tovarišev: glede naprave vodovoda za vas Blejska Dobrava.

Predlog poslanca Križnika in tovarišev: glede težkega položaja železniških delavcev-prožnikov.

Predlog poslanca Kastelica, dr. Česnika in tovarišev: glede zgradbe ceste Hrinje—Smuka.

Predlog poslanca Nemanija, Jana in tovarišev: glede zasaditve s sadnim drevjem vse obrobe deželni cest I. in II. vrste v oblasti Ljubljana, kakor tudi državne ceste.

Predlog poslanecv Pozniča, Mazovca, Novaka in tovarišev: v zadevi podpore za Zadržno mlekarstvo v St. Gothardu pri Trojanskem, srez Kamnik; v zadevi pospeševanja pletarstva in vrbovje v kamniškem okraju; za gradbo vodovoda na vasi Vrh (sv. Trojica), Viševk in Zeje, občina Brezovica, okraj Kamnik; za gradbo mostu čez Savo med vasi Dolsko in Ribče; za gradbo ceste Vrhpolje, Jemčovo znamenje, Hrib, Kamenca, Dolsko, okraj Kamnik—Ljubljanska okolica.

Predlog poslanca Pezdireca, dr. Česnika in tovarišev: glede preskrbe z vodo v vasi Gorenji in Dolenji Suhodol ter Gaberje v občini Brusnice.

Interpelacija poslanca Tomazina in tovarišev: v zadevi obračuna za občinsko cesto Raka, Andro, Senuše, Leskovec.

Interpelacija poslanca Tomazina na gospoda velikega župana v zadevi nezaposlenosti učnih moči na osnovni šoli v Cerkljah ob Krki. Interpelacijo se odstopi gospodu velikemu županu.

PREGANJANJE KOMUNISTOV NA KITAJSKEM.

v Pariz, 6. maja. (Izv.) »Humanite« *poroča iz Sanghaja, da je tam zaprtih 800 komunistov. Po nekaterih vesteh je bilo že 40 od teh ustreljenih.*

v London, 6. maja. (Izv.) Iz Pekinga poročajo, da bodo v glavnem stanu Čangcolina proces proti ge. Borodinovi in drugim komunistom kljub grožnjam iz Moskve do konca izpeljali.

v Sanghaj, 6. maja. (Izv.) Iz Činkianga poročajo, da so čete južne armade zapustile angleško koncesijo in angleški konzulat, katerega so imele zasedenege.

korporacijske organe, ki naj vežejo delodajalce in delavce ene panoge v skupno fronto za izboljšanje in povzdigo proizvodnje.

Delo, ki so ga začeli zakon in dekret z dne 3. aprila lanskega leta, je seveda nalezelo na hude ovire. Je bilo treba za vsako delovno kategorijo in panogo po krajevnih vidikih ustvariti strokovno organizacijo, ki edina sodeluje pri sklepanju kolektivnih delovnih pogodbah. Tega se je fašistovski sindikalni pokret s starim bivšim socijalističnim organizatorjem Edmondo Cossonijem z vso silo oprijel. Uspeh organizacije se še ne da jasno upogledati, kajti vse kategorije delavcev še niso krajevno povsod organizirane. Po idejnem osnutku želi fašistovski pokret vso Italijo praviti v strokovne organizacije, ki so seveda že po zakonskih kavlatah vnaprej fašistovski usmerjene. Težave, ki jih fašizem ima in bo imel zlasti z »inquadrametom« *poljedelskih delavcev in kolonov, so že precej znane. Ves upravni aparat še ni organiziran. Ustvarjeno je posebno korporacijsko ministrstvo, ki mu načeluje sam Mussolini s podsekretarjem Sottaiem. Zak. dekret 2. julija 1926 je tema vodjama dodal še cel Korporacijski Narodni Svet, katerega člani so delegatje posameznih sindikalnih konfederacij. Sele 9. marca t. l. je začelo z delovanjem razsodišče za delovne spore. Ministrstvo korporacij, ki deluje od julija lanskega leta, je prejelo v registracijo do konca februarja t. l. 457 kolektivnih pogodb, sklenjenih v indu-*

Dobro jutro

polepša Vas

ELIDA

CREME DE CHAQUE HEURE

neobhodno potrebna vsaki dami. Koža jo takoj upija. Osvežuje in daje koži barvo alabastra. Ona je zmeraj nevidljiva, deluje vedno. Vzemite jo vsako uro — ona je tajnost lepote.

Sene sveti, ne maže.

Krema medlo prirodne barve

Tedensko pismo iz Amerike.

Mati domovina je zadnje čase malo čula o nas njenih sinovih in hčerah v Ameriki. Kaj je temu vzrok? Najbrže nihče ne poroča, iz listov pa morda nočejo doma posnemati, misleč, ker razmer ne poznamo, bi morda pravo ne zadeli.

Tekom jesenske in zimske sezone je bilo med ameriški Slovenci najživahnejše življenje na dramatičnih odrih. Po vseh naselbinah so pridno prirejali dramatične predstave in po predstavi navadno sledi domača zabava, kjer se rojaki smijejo od blizu in daleč in se po starem domačem slovenskem načinu porazvesele in pozabavajo. Ob takih prilikah se spominjamo tudi stare domovine in svojih dragih tam za morjem.

Na polju podpornih organizacij je opažati največji napredek pri Kranjski Slovenski Katoliški Jednoti, katere zadnja leta lepo napreduje po naselbinah, valed intenzivne agilitnosti njenega vrlega predsednika g. Antona Grdine iz Clevelanda, O. K. S. K. J. je podporna delavska organizacija, a ima v svojem programu tudi načelo, da svoje člane navaja k izpolnjevanju verskih dolžnosti, to je, da le taki zamorejo biti njeni člani, ki izpolnjujejo verske dolžnosti.

Imamo pa še Slovensko Narodno Podporno Jednoto, ki je svobodomiselná organizacija, katere uradno glasilo je list »Prosveta«, ki je last organizacije. Ta list je pisan in urejevan v silno strupenem protikatoliškem tonu. Na čelu organizacije so sami socialisti, ki vpijejo, da so za zboljšanje delavskih razmer, v resnici pa le napadajo vero in duhovnike po naših naselbinah. O priliki evharističnega kongresa v Chicagi je list »Prosveta« *naravnost diabolsko pisal o presv. Reš-*

njem Telesu, tako, da se je gabilo vsakemu poštenemu človeku.

Zato dragi rojaki tam za morjem, kadar kdo izmed vas pride v Ameriko, naj gleda v kako podporno organizacijo se bo vpisal Za poštene Slovence, je priporočljiva edino najboljša slovenska organizacija v Ameriki in to je Kranjska Slovenska Katoliška Jednota. Prva dolžnost bodi vsakega takega, da postane ud slovenske katoliške župnije kjer mogoče, član K. S. K. J. in naročnik dobrega katoliškega lista, pa se ne bo nikdar zgubil v morju brezverstva. Starši naročajte to svojim odhajajočim sinovom in hčeram! Sin ali hči, ki bosta ostala zvesta veri, ne bosta pozabila svojih staršev, ne svoje drage domovine. Odpadnik pa je odpadnik vsepovsod.

Slovenske šolske sestre reda sv. Frančiška bodo izdale v spomin 700 letnice sv. Frančiška krasno knjigo, ki bo imela okrog 200 strani in jo bo krasilo nad 100 slik. Tiska je katoliška tiskarna Edinost v Chicagi. Tekom par dni bo gotova.

Izmed vseh slovenskih župnij v Ameriki je zadnje čase najbolj napredovala slovenska župnija sv. Štefana v Chicagi, kjer pastiruje agilni slovenski frančiškanski pater Kazimir Zakrajšek. Kar je ta gospod naredil v tem kratkem času za Čičaško naselbino je nekaj, ki bo ostalo za vedno z zlatimi črkami zapisano v zgodovini ameriških Slovencev. V Chicagi je postavil krasno slovensko šolo, ki je vredna nad 150.000 dolarjev. V Lemontu je organiziral frančiškanski samostan in bogoslovnico, kjer se ameriški slovenski mladeniči vzgajajo za duhovski stan. Ko se bo pisala zgodovina, bo praktični zgodovinar imel marsikaj povedati o delovanju tega slovenskega duhovnika v Ameriki.

B. Dulbič:

Delovna karta.

V četrtek, 21. pr. m. je proslavljal fašistični pokret četrte Italije zopet enega svojih številnih praznikov. Obenem z obletnico rojstva Rima je združil fašistični pokret tudi »Praznik Dela«, kot prvo obletnico fašistovske delavske zakonodaje. Nekako pred enim letom je zagledal luč sveta »zakon o juridični disciplini kolektivnih odnošajev dela«, ki je priznal juridične osebnosti sindikalnih delavskih in delodajalskih organizacij za posamezne panoge industrije, poljedelstva in obrtništva ter svobodnih poklicev. Ta zakon je obenem z strankarsko fašistizacijo celokupnega sindikalizma pač podal v glavnih črtah smerice in osnutek za razvoj fašistovske korporacijske stanovske države, v kateri bodo na solidariistični podlagi organizirani stanovski zastopni lastne zahteve in nasprotja reševali tako, da bi le višji produkcijski smoter bil tisti ključ, ki naj urejuje medsebojne delavske in delodajalske spore. Popolnoma v soglasju z idejo diktatorske države je fašistovski pokret odpravil vsako stvarno možnost razrednega boja, prepovedal stavko, organiziral razsodišča za vse spore, ki izvirajo iz delovnih pogodb, ali ki bi postali radi težkoč, izvirajočih iz neugodnih razmer delodajalskih in delavskih razmer, ter za vse velike panoge dela in njih strokovne organizacije ustvaril osrednje

strijskih kategorijah. To število ni ravno maksimum za fašizem, ki bi po svoji siloviti organizaciji lahko imel kaj večje rezultate, a je vsekakor pomembno.

»Praznik Dela« *21. aprila je prinesel en statutarni odlok velikega fašistovskega sveta. To je »Delovna karta«, o kateri se je precej pisalo. Ze proti koncu lanskega leta se je povedalo javnosti, da bo fašistovski pokret izdelalo Magno Charto delovnih odnošajev. Končno se je ta »Carta del lavoro« *kot rezultat dolgih posvetovanj, nešteti konferenc in končno velikega prizadevanja samega šefa fašizma Mussolinija objavila. V tridesetih člekih, ki so nalašč označeni z rimskimi številkami, da bi kazali posebno važnost teh deklaracij, podaja fašizem svoje načelno stališče glede na korporacijsko državo in nje organizacijo ter obravnava kolektivne pogodbe in njih garancije, urade za namestitve delavcev in socialno pomoč, zaščito, vzgojo in pouk. Takoj moramo poudariti, da »Delovna Karta« *nima značaja zakona, ampak je bolj del fašistovskega strankarskega štatuta in posebno z ozirom na položaj fašizma v državi, predstavlja kup navodil, na katerih naj sloni delovna zakonodaja in uprava. Le v uradnem komuniqueju fašistovskega tiskovnega urada o seji Velikega Fašistovskega Sveta, na kateri je bila »Delovna Karta« *prebrana in odobrena, je najti, da je Mussolini izjavil, da bo morda ta programski štatut mogel v svojih različnih delih postati zakon. Karakter navo-****

dila potrjuje tudi sklepna rezolucija, v kateri se poziva vlada, naj v smislu v »Karti« *izvajanih principov dela v zakonodaji.*

Uvodni člen povdarja socialni značaj naroda, ki je moralnična, ekonomska in politična enota. Temu členu sledijo načela, ki jih dalje izvaja »Delovna Karta«. Povdarjena je dolžnost dela in njega zaščita po državi. Dovoljena je sicer in svobodna vsaka profesionalna ali sindikalna organizacija, amprak pravnici zlačin imajo samo tiste, ki so podvržene državni kontroli in ki so pravilno priznane, in samo te morejo v polnem zakonitem obsegu predstavljati kategorijo, za katero so organizirane, posebno pa sklepati kolektivne delovne pogodbe.

Večkrat se v 30 členih nahaja povdarjen značaj višjih ciljev proizvodnje, ki naj poravnajo medsebojne razredne nasprotosti. Tako »Delovna Karta« *naznačuje strokovnim organizacijam kot nujno nalogo zvišanje produkcije. Zelo važno je načelo, da je vsaka strokovna organizacija zavezana skleniti kolektivne delovne pogodbe za svoje člane. Doda organizacije niso na to navezane. Vrh tega mora vsaka kolektivna pogodba imeti stvarne določbe glede disciplinarnih razmer, dobe preizkušnje, plače ali mezde in načina izplačevanja in glede delovnega časa. Drugega se pogodbe neveljavne.*

Mezde ali plače delavca naj odgovarjajo živlenskimi potrebščinam, produkcijski možnosti in načinu dela. Za časa industrijske ali

Zadnje čase se silno pogosto oglašja smrt med našimi rojaki. Zadnje dni so preminuli: V Chicagu Frank Terselič, doma iz Skopje pri Krškem. V So. Chicago gospa Ursula Kučič, doma iz Dolenjskega. V Pittsburgu je umrla družini Stupnik 11 letni hčerka Mimi. V Davisu, W. Va. je umrla Anton Jenko, doma iz Postojne. V La Salle je preminul John Klemenčič, doma iz Zabe vasi pri Novem mestu. V Ludlowu, Colo. je umrl John Rus, doma iz vasi Gotina pri Grosuplju. P.

STANOVANJSKO VPRAŠANJE V ITALIJI.

v Rim, 6. maja. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta se je razpravljalo o stanovanjskem vprašanju. Sprejet je bil ukaz, s katerim se uvajajo nekatere omejitve svobodne trgovine s hišami. Po tem ukazu imajo najemniki pravico, da kupijo stanovanje, ka-

dar gre za prodajo posameznih stanovanj. V teku šestih mesecev ima gospodar pravico sporočiti, ali se je hoče poslužiti ali ne. Te pravice pa nima takrat, ko gre za prodajo cele stavbe. Kupec ne sme tekom dveh let vreči iz stanovanja nobenega najemnika, če ravno bi v tem času pogodba s prejšnjim gospodarjem potekla. Edino v slučaju, da najemnik ne spojuje pogodbe, ga sme spraviti iz stanovanja. Te omejitve veljajo do 31. decembra 1928.

FAŠISTOVSKI POSLANEC INTERNIRAN.

v Rim, 6. maja. (Izv.) Komisija za konfinacijo je sklenila, da se konfinira bivši fašistični poslanec Misuri, in sicer za dobo 5 let. Odvedli so ga na neki otok.

Kaj se godi doma

Krivično postopanje z železniškimi invalidi.

Železniška služba je zelo naporna in zvezana z veliko odgovornostjo. Vsak stoji z eno nogo v zaporu z drugo pa v grobu. Mnogim se prigodi, da se v službi ponesreči smrtno ali pa postanejo za nadaljnjo službo nesposobni. Tem je po zdravniški preiskavi bila po zakonu priznana in odmerjena neugodna renta za njihovo odškodovanje in preživljanje. Kako se godi danes tem nesrečnejšem, ko nimajo niti za skromno življenje in po vrhu se jim še ti prejemki od časa do časa trgajo, celo takim, katerim je bila priznana stalna renta.

Po razpustu splošne železniške zavarovalnice so vse nasledstvene države po ključu prevzele njen fond, tudi Jugoslavija, in s tem tudi vse obveznosti. Železniške invalide so pridelali Osrednjemu uradu v Zagrebu, kateri je do sedaj te skromne prejemke imenovanim nakazoval. Sedaj naenkrat pa piše Osrednji urad, da se jim s 1. majem ustavi nadaljnje izplačevanje. Prejemki ki so jih dobivali ti siromaki, so bili itak smešno nizki. Če je bila renta poprej 100 zlatih kron, za predvojni čas zadostna za preživljanje, je dobival rentnik sedaj 25 Din mesečno. Mesto ureditve neugodnih rent in primerne zvišanja, se je brez nadaljnjega ustavilo še to. Tako postopanje z železniškimi invalidi je brezprimeren škandal. Društvo železniških upokojencev se je že veliko prizadevalo, da se te krivice popravi, a do sedaj brezuspešno.

Tudi sedaj je nastopilo proti krivici na vseh merodajnih mestih in upa, da gospod prometni minister ne bo šel mimo tega, ker v smislu § 91. narodbe o zavarovanju državnega prometnega oseboja od 30. maja leta 1922. »Službene novine« št. 170 a mora ukreniti, da tudi ti nesrečniki pridejo do svojih pravic.

Po uspehu in v nadaljnje ravnanje bo društvo prizadete potom časopisov obvestilo.

Društvo železniških upokojencev.

Tudi v trgovinah - točilnicah.

K članu pod tem naslovom ki smo ga objavili v štev. 100 z dne 5. t. m. smo prejeli od pisarne »Svete vojske« sledeče pojasnilo: Izgleda, da pisec notice ni o vsem točno informiran. Zadeva glede točenja alkoholnih tekočin v trgovinah (z mešanim blagom) se je po dolgotrajnem prizadevanju merodajnih krogov končno vendarle ugodno rešila. Saj piše sam »Gostilniški list« v št. 4 leta 1927. z dne 18. aprila t. l. doslovno: »V smislu odlokov upravne oblasti I. instance, potrjeni od II. upravne sodišče in državnega sveta, ne spadajo trgovine z mešanim blagom k obratovalnicam iz člena 82 gostilniškega pravilnika. Po tej jasni določbi se ne sme dovoljevati še nadalje trgovcem z mešanim blagom, da bi točili v svojih trgovinah alkoholne pijače, bodisi za uživanje v lokalu ali preko ulice v odprtih posodah. V takih trgovinah se smejo samo prodajati alkoholne pijače v po trgovskih običajih zamašenih steklenicah za zauživanje izven trgovine.

vobče produkcijske krize se morajo nje posledice porazdeliti enako med delavce in delodajalce. Zanimivo je načelo, po katerem naj delavec in uslužbenec imata po enoletnem nepretrganem delu pravico do ferijalnega odmora, ne da bi se mu kaj od plače odtegnilo. En člen postavlja kot princip, naj vsak delavec v podjetju, kjer je nepretrgoma delal, dobi za slučaj redukcije ali odslovitve brez njegove krivde odškodnino in ravno tako naj se tudi za slučaj delavčeve smrti odškodnina izplača preostalom.

Stirje člani, ki govorijo o instituciji borze dela, se mi zdijo nekoliko preveč temni. Delodajalci bi bili po čl. XXIII. prisiljeni sprejemati v službo le one delavce, ki so v uradih dela vpisani, in med njimi morajo dati prednost delavcem, ki so vpisani v fašistovsko stranko ali sindikat. Naslednji člen že razlaga dolžnosti delavskih sindikatov za vstvarjanje selekcijske akcije med delavstvom. Načela za to selekcijo bodo pač znano merilo stranke.

Pomembni so člani, ki podajajo principi-jelno fašistovsko stališče k socialni zaščiti in pomoči. Podčrtana je zlasti potreba po zavarovanju tako zvanih profesionalnih bolezni, zlasti tuberkuloze, in zavarovanje materinstva in zlasti je interesantno določilo o posebni »doti« mladostnim delavkam. Člen XXVIII. se peča z nujno ustanovitvijo bolniš-kih blagajna po kolektivnih delovnih pogodbah. Čl. XXX. podaja bistveno potezo vzgoje

in pouka v strokovnih organizacijah, ki naj bi se vršili v skladu s že obstoječimi fašistovskimi kulturnimi društvi.

Kakor ta kratek pregled teksta fašistovske delovne Magne Chartre kaže, gre tukaj za osnutek daljnega razvoja fašistovskega sindikalizma. Pogrešajo se seveda v njem bolj konkretne določbe. 12. januarja t. l. je predsednik zveze fašistovskih sindikatov poslanec Rossoni v listu »Il lavoro d'Italia« podal izjavo o bolj konkretnem značaju »Delovne Karte«. Posebno glede na delovni čas, disciplinarne kazni, glede na minimum zaslužka in sprejema pri podjetju in glede na ferijalni počitek delavca, ki ga je Rossoni kar normiral: 6 dni letno, kar se progresivno dviga. »Delovna Karta« vnovič povdarja nekatere principe lanske fašistovske zakonodaje. Končno ima »Delovna Karta« tudi značaj agitatoričnega manifesta. Ze skorajda več kot eno leto ni fašistovski režim dal kaj velepomembnega. Treba je bilo tudi javnosti in masam kaj nuditi. In fašistovska stranka je stvar dobro naštudirala. Četudi bi se lahko sklepalo, da »Delovna Karta« nima zakonske moči, ker so organizacije še šibke in ker ni vse v redu, vendar kaže fašistovski načrt stanovske države nekaj dobrih stvari, ki stopajo seveda v ozadje, ko upoštevamo strankarski sistem in strankarsko primes v celem razvoju fašistovskega sindikalizma.

Regulacija Mislinje.

Regulacijska dela ob Mislinji in to posebno v Bukovski vasi napredujejo zelo naglo. Delo vodi okrajni zastop Slovenjgrada v nadi, da bo pri-spevala k povrnitvi ogromnih stroškov precejšen del država. Mislinja je povzročala doslej vsako leto pri povodajih veliko škodo, ki je bila pri lanskih jesenskih nalivih za celo Mislinjsko dolino katastrofalna in je bil celi promet po okrajni cesti med Slovenjgradcem in Dravogradom v nevarnosti. Temeljita regulacija derže Mislinje bo najvažnejšega gospodarskega pomena.

Toča.

V nedeljo 1. t. m. ob pol 12. uri dopoldne se je usula nad Slovenjgradec ter okolico precej huda toča. Posebno hudo je razsajala po Trobljah, Pamečah ter št. Petru na Kronski gori. Ozimnine so se letos po slovenjgraški okolici in to posebno v višjih legah razvile zelo slabo, tako da ni po-

sebne upanja na bogato jesensko žetev. Kaj šele bo, ako bo spremljano letošnje leto od več neviht s točo, kakor je bila nedeljska.

Ogenj.

V zadnjem tednu je pogorela v Trobljah — župnija Slovenjgrada — hiša kovača Leopolda Lekovšek. Ogenj so povzročile iskre iz kovačnice. Na lice neereče je pribrazilo takoj slovenjgraško gasilno društvo s svojo avto brigadno, ki se je pri tem gasilnem delu obnesla zelo dobro.

Mlad uzmovič na delu.

V zadnjem času se klati po Dravski in Mislinjski dolini mlad postopač, ki je poskušal svoj tatinski posel v dveh župnijah. Vtihtaplil se je v župnišče v Vuzenici in pokradel tamkaj neko drobiža. Isto tako se mu je posrečilo priti okrivima v župnišče v Starem trgu, a ga je pregnala še pravočasna dekla. Orožništvo pretkanega uzmoviča prav pridno zasleduje.

Dnevne novice

★ Konkurnega izpita 4. in 5. maja 1927 so se udeležili iz druge polovice: Valentin Bertoncelj, kaplan na Vrhniki; Peter Flajnik, kaplan v Trebnjem; Franc Koretič, stolni vikar v Ljubljani; Karel Matkovič, kaplan na Dobrovi; Franc Vavpetič, kaplan v Naklem; Janez Veider, kaplan na Vrhniki. Iz prve polovice pa: Kristijan Cuderman, kaplan v Trebnjem; Alojzij Košmerlj, kaplan na Trebelnem; Ivan Kraljič, kaplan v Šmariji; Franc Lovšin, kaplan v št. Vidu nad Ljubljano; Janez Pintar, katehet v Ljubljani; Franc Pleša, beneficiat v Smartnem pri Litiji; Franc Presetnik, kaplan v Dobropoljah; Andrej Šavli, kaplan v Smledniku in Franc Verce, kaplan v Sostrem.

★ Duhovniška vest. Za provizorja pri št. Juriju v Slov. goricah je po umrlem župniku g. proštu Einspielerju imenovan tamošnji kaplan g. Jože Petrovič.

★ Zastopniki pevskih zborov gorenjskih okrožij se udeležijo pogreba svetnika in častnega člana P. Zveze pod zastavo »Ljubljane«. »Ljubljana« zapoje svojemu častnemu članu žalostinko.

★ Izpremembe v državni službi. Upokojeni so: Evžen Jarc, profesor na I. državni gimnaziji; Viktor Jakšič, profesor na državnem učiteljski v Ljubljani in Viktor Jaklič na državnem moškem učiteljski v Ljubljani. Za in-spektorja pri okrožnem agrarnem uradu v Mariboru je imenovan Mato Gregorovič. Za referenta pri istem uradu je imenovan Janko Osojnik, tajnik istega urada. — Pri okrožnem agrarnem uradu v Ljubljani je imenovan za referenta tajnik Matko Rižnar. — V področju ljubljanske direkcije državnih železnic so imenovani: Venceslav Černigoj za šefa II. oddelka vojaškega odseka. Engelbert Faganeli za postajenačelnika v Bistrici, Herman Lenassi za šefa kurilnice ekspoziture Murska Sobota in Fran Sivka za postajenačelnika v Veliki Loki. Josip Čugmus je postavljen za šefa tarifnega odseka pri generalni direkciji državnih železnic, Josip Princ je od komercialnega oddelka premeščen na postajo Ljubljana gl. kolodvor. Arhivski uradnik pri okraj. glavarstvu v Kranju Anton Planinšek je upokojen.

★ Slatinska pošta in naša SDS. Prejeli smo sledeči dopis: »Jutro« in »Slovenski narod« še vedno pišeta o bivšem upravniku pošte v Rogaske Slatini g. Fabianiju, da so »klerikalci« preganjali ga, ker je bil pristaš SDS. »Slov. narod« z dne 28. aprila n. pr. zopet omenja, »da so klerikalci takoj po vstopu v vladu upokojili prejšnjega dolgoletnega poštnega upravnika, ker je bil — demokrat«. Prosim, napravite vendar enkrat konec temu pisanju in ugotovite zaenkrat vsaj tole: 1. Gospod Fabiani je bil premeščen iz Slatine leta 1926., pod radikalno-radičevsko vladu. 2. Zakaj je bila ta premešitev potrebna, bo pa prav dobro vedelo n. pr. upravno sodišče v Celju. Če »Jutro« in »Narod« ne bosta molčala, pa pojasnite delovanje g. Fabijanija natančneje; mislim, da se bo potem g. F. obe-ma žerjavovskima listoma za to prav lepo zahvalil.

★ Izpit za rezervne častnike so napravili v šoli za rezervne častnike v Sarajevu naknadno še sledeči Slovenci: v pehoti: Cuderman Vilko, Oman Valentin, Mizerit Edo, Salezin Karel, Ernest Vogrič, Zupančič Lado, Lavrič Josip, Joras Matej, Leopold Bajžeti, Klemenc Mirko, Turek Roman, Župevc Slavko, Pogačnik Stane, Geč Ivan, Škafar Ivan, Oton Fink, Binter Avgust, Fras Jože, Gregorčič Adolf. V topničarstvu: Golob Alojzij, Pust Bogomir, Ivan Caf, Josip Vatovec, Ernest Muslovič, Adolf Obrhan.

★ Belgrajske »Novosti«, ki so bile 3. maja zaplenjene radi vesti o obmejnem spopadu med našo in italijansko stražo na Rakeku, poročajo sedaj, da je belgrajsko sodišče to policijsko zaplembo kot nezakonito razveljavilo.

★ Zveza državnih nameščencev za Slovenijo opozarja, da imajo na sejo strokovnega sveta, ki se vrši v nedeljo, dne 8. maja, ob 10. uri v posvetovalnici občinskega sveta v Ljubljani, s posvetovalnim glasom pristop tudi delegati organizacij državnih nameščencev, ki še niso člani zveze, pa se želijo informirati o njenem delovanju.

★ Dividende za rudarje. Akcionarji rudnika v Aleksincu v Srbiji, ki imajo svoj sedež v Bruslju, so na letošnjem obnem zboru sklenili, te dni izplačati delavcem in rudniku Aleksinac po 100 frankov dividende od čiste dobička. Izplačila bo izvršila Franco-sko-Srbska banka v Belgradu. — Na kako tako misel gospodje akcionerji Trboveljske družbe ne pridejo. In vendar je zelo verjetno, da bi Trboveljska družba iz svojih čistih dobičkov najbrže lažje dala slovenskim rudarjem po 100 zlatih frankov kakor je Aleksin-ska družba srbskim rudarjem dala po 100 francoskih frankov. Sploh ne verjamemo, da bi se rudarjem v Aleksincu slabše godilo kakor se godi našim trboveljskim.

★ Lekarna G. Bakarčič v Ljubljani se je preselila s Karlovske ceste št. 2 na Sv. Jakoba trg 9, nasproti šole. 3434

★ Rogaske Slatina je najcenejše in najudobnejše zdravilišče za ozdravljenje želo-dčnih in črevesnih bolezni posebno v času pred glavno sezono. Zahtevajte prospekte!

★ Bolnim na živcih in duševno bolnim povzroči izredno mila naravna »Franz Josef«-grenčica dobro prebavo, jasno glavo in mirno upanje. Po izkušnjah sloviti zdravnikov za živčne bolezni se more raba »Franz Josef« vode priporočati kar najtopleje tudi pri težkih obolenjih možganov in hrbtne mozga. Dobiva se v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

★ Ni dovolj, če zahtevate pri trgovcih samo žitno kavo. Teh je več vrst. Če hočete res nekaj redilnega in okusnega, potem zahtevajte Ziko v rdečem zavitku.

Posetite slavnostni večer Akademije znanosti in umetnosti ter Narodne galerije.

Ponedeljek, 9. maja, ob 20. uri v »Unionu«

Ljubljana

© Milletovo predavanje. V soboto, 7. maja t. l., ob 18. uri bo v veliki univerzitetni dvorani predaval o znamenitih starinah v naši državi profesor pariziški Sorbonne g. G. Millet. Vstop prost.

© Na ljubljanskem gradu bo v nedeljo v grajski kapelici sv. maša ob 9. uri. Poje grajski cerkveni zbor in pevske točke spremljajo vijoline. Obveščamo tudi javnost, da so grajski kapelici vsak dan majniške šmarnice in sicer ob 7.15. Opravlja jih univ. prof. dr. L. Ehrlich.

© Pevska skušnja »Ljubljane« je v soboto ob 8. uri. Gotova udeležba je častna zadeva vsakega člana.

© Krekova mladina Moste ima v nedeljo 8. maja ob pol 11 v Ljudskem domu v Mostah ustanovni občni zbor. Članstvo se poziva k polnoštevilni udeležbi. — Odbor.

© Rožnik. Jutri bo na Rožniku ob 9. uri sv. maša s pridigo, popoldne ob 5 pete litanije. Obakrat darovanje za cerkev. — V slučaju legega vremena bo istotam vsak torek in četrtek sv. maša ob 6. uri.

© Na Rožniku bo imelo Kat. društvo rokodelskih, pomočnikov jutri sv. mašo, pri kateri bo pel pevski zbor pod vodstvom g. prof. M. Bajuka. Društvo vabi k udeležbi vse svoje člane in prijatelje. Pričetek je ob 7 zjutraj.

Sezija prahu

in motorjev je tu. Brez »Bajazzo«-obleke tyrdke DRAGO SCHWAB — LJUBLJANA

ne sedi na motor, ako si misliš ohraniti obleko. © Tombola Osrednjega društva nižjih poštah uslužbenecv, kraj. skup. v Ljubljani bo v nedeljo, dne 8. maja, na Kongresnem trgu točno ob 3. uri popoldne. Pred tombolo pohod po mestu in koncert. Svira železničarska godba »Sloga«. Zato naj ne zamudi nihče kupiti tablice za 2 Din. Prodajajo jih vsi pismonoše in vse trafike. Čisti dobiček je namenjen le bolnim članom, vdovam in sirotam. Zato vsi na tombolo. — Odbor.

Nemci, temveč vse stranke brez razlike in to tudi volivci SDS, med katerimi je bil celo njihov kandidat za oblastno skupščino. Protestnih volivcev se je kljub pomanjkljivemu razglasu z rokom 24 ur, nabitju istega na slabo vidnem mestu v občinski veži in kljub letnem sejmskem dnevu nabralo lepo število 72, to je nad četrtino volivcev, tako da je po § 76. obč. zakona brezdvomno sklep obč. večine postal brezpredmeten. Izrečno se poudarja, da je protest veljal samo proti načinu zgradbe, in sicer proti zgradbi stanovanj s tremi sobami, parketnim tlor., modernimi, dragocenimi angl. kloseti (ker Slovenjgradec nima vodovoda) in, ker bi se taka stanovanja gotovo ne oddajala revnemu delavstvu ali nižjemu uradništvu, ampak bi se morala oddajati ljudem, ki niso potrebni socialne podpore. Ali ne bi bilo nesocialno, ako bi moralo delavstvo po določenem davku na alkohol v svrhu amortizacije tozadevnega posojila največ prispevati k tej zgradbi in s tem pripomoči gotovim ljudem do luksuznih stanovanj, dočim bi bilo samo, kakor tudi nižje uradništvu, že iz gnutnih ozirav popolnoma izključeno. Nameravana stavba bi stala 660 tisoč dinarjev, a obč. večina je zaprosila samo za dovoljenje posojila v znesku 300.000 Din, da ne bi se volivci preveč razburili; seveda bi morala naknadno najeti še ponovno posojilo v istem znesku. Kakor se je doznalo iz ust neke ugledne osebe, je dobil izdelovatelj načrtov izjavo, da je kredit za stavbo neomejen; ni čuda, da so se upravičeno uprle vse stranke. Tudi določeni davek na alkohol v svrhu amortizacije posojila je slabo tolažilo, ker je občina v I. najbolj izdatnem četrtletju nabrala samo nekaj nad 4000 Din, ne pa 15.000 Din, kakor je predvidenih. Končno vprašamo obč. večino, iz katerih vzrokov je prvotni načrt te hiše umaknila in pustila napraviti drugega? Kako da župan ne smatra za potrebno obvestiti obč. odbora, ki je vendar merodajen činitelj o spremembi načrtov? Kdo plača prvotni načrt, ki znaša 12.000 Din, mogoče g. župan sam, kar bi ne bilo napačno. Priporočamo gospodom, da glede te zgradbe preveč ne pišejo, ker jim lahko postržemo s podatki, kateri jim ne bodo preveč prijetni. Zapomnite si, gospodje, da smo za vsako socialno akcijo, katera je v korist delavstva in uradništva, nikakor pa ne za take eksperimente.

Cerklje ob Krki. Tretji gospodinjski tečaj se sedaj vrši pri nas v teku treh let. Vodi ga ga. Minka Odlasek s pomočjo gđ. Slave Roglove. Da so taki tečaji zelo priljubljeni, je najboljši dokaz to, da se je tudi sedaj — ob času obilnega dela na polju in v vinogradih — priglasilo dovolj deklet. — Koncert so priredili zadnjo nedeljo pevci cerkvenega zbora. Koncert, ki se je vršil v dvorani Kat. doma, je bil dobro obiskan. Materielen in moralen uspeh je zadovoljiv. — Zdravstveni dom dobimo še v teku tega poletja. Zadnji terek je bil izvršen tozadeven predogled. Občina je kupila potrebno stavbišče, ljudje bodo brezplačno napeljali material, a Drž. higienski zavod je po svojem šefu g. dr. Ivo Pircu že preskrbel finančna sredstva. Naš Zdravstveni dom bo drugi tovrsten dom v Sloveniji, kajti doslej ga imajo le v Lukovici. — Občinske volitve bomo imeli zadnjo nedeljo meseca julija. Ker spada občina med največje, volimo 33 odbornikov. — Letina in vreme doslej ugajata. Sadje je že skoro vse ocvetelo. — Letos smo zasadili veliko hmelja na našem polju.

Šmartno pri Litiji. Naši mesarji so čutili potrebo zvišati ceno pri mesu. Opozorjeni merodajni činitelji se ne zmenijo veliko za to. Če vprašamo kmeta, dobimo odgovor, da mu mesar plača na- yadno — kosti. Gospodje pravijo, da se ukolje, ne rečemo, da ni resnica. Kaj je pa z ostalim, ve tisti, ki kupuje in uživa. — Enkrat smo že dvignili v »Slovenec« svoji glas — zalecelo je. Zato ponavljamo še enkrat: Doli s cenami! Upoštevajte naš glas, če ne nas prisilite, da potrkamo na vrata g. velikega župana. Tako vam povedo mali obrtniki in delavci.

Slovenci v Italiji

Samovoljna odprava glagolice.

Redke so vesti, ki prihajajo s hrvaških otokov, ki so bili priključeni k Italiji. Otoki Lošinj, Unije, Ilovik, Susak in Cres so polnoma odrezani od sveta. Prometne zveze s celino sicer obstojijo, a radi terorja in samovlade italijanskih finančnih stražnikov in orožnikov so vsi kulturni stiki z Istro in s Trstom popolnoma prekinjeni. Finančni stražniki in karabinerji so na otokih absolutni gospodarji. Znano je, kako so plenili knjige »Društva sv. Mohorja«, kljub temu, da so bile knjige že cenzurirane od prefekture v Trstu. Na ukaz višjih oblastev so morali knjige vrniti naročnikom, a svoj namen so kljub temu dosegli; kmetske so se prestrašili in se niso več vpisali za nove knjige. Toda finančni stražniki na Unijah nočejo vrniti knjig! Intervencije pri višjih oblastvih nič ne izdajo.

Posebno hud pritisk se izvaja na duhovnike. Pujski prefekt Cavalieri je neizprosni. Kadar ne more pri škofih z lepa opraviti, požene v boj svoje priganjače, da s terorjem doseže, kar je hotel. Dogodki v Krkavcih dovolj pričajo o tem, ki je Cavalieri zadel na hud odpor pri tržaškem škofu, je prišel operirati z grožnjami. Koliko lažji posel ima prefekt Cavalieri pri drugih škofih, pri poreškem in zadrskem, ki nimata take avtoritete! Prefekt Cavalieri ima sedaj v načrtu odpravo glagolice iz cerkva na hrvaških otokih. Prišel je pritiskati na posamezne duhovnike, naj malo po malo zamenjajo glagolico z latinščino. Na žalost moramo ugotoviti, da je našel Cavalieri med duhovniki nekatere prav take kakor si jih je želel.

Tako je župnik Damianovich na Unijah na lastno pest odpravil glagolico! Služba božja se sedaj vrši samo v latinskem in molitve v italijanskem jeziku. Da, župnik Damianovich se je tako spozabil, da je sam insceniral gonjo proti hrvaškemu jeziku. Dobil je par propalic in jim naročil, naj ga napadejo pri blagoslovu, med katerim je molil rožni venec v hrvaščini! Tako se je tudi zgodilo in od tistega dneva se vršijo vse molitve v italijanskem jeziku.

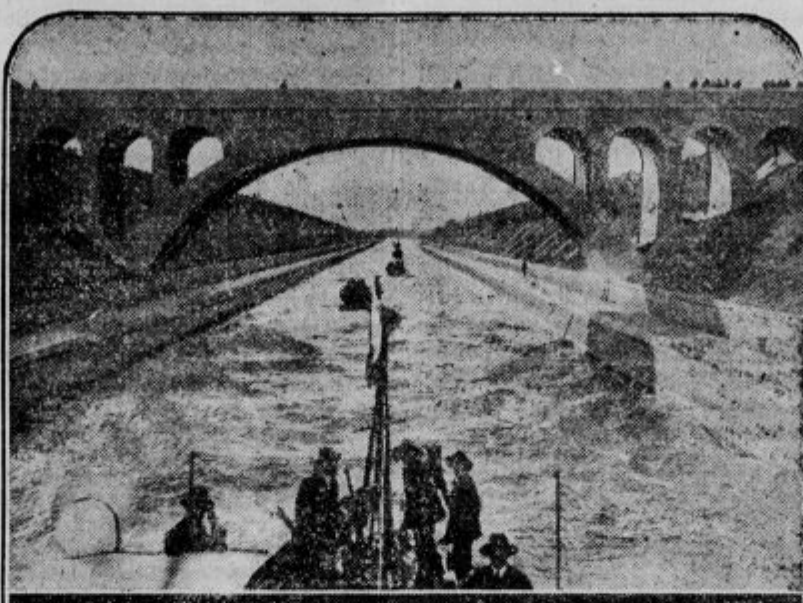
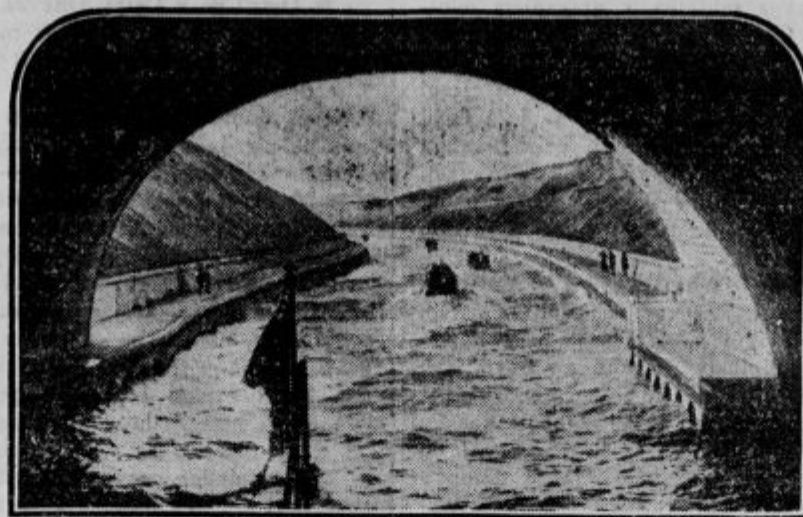
Na Iloviku so praznovali žalostno Veliko noč. Malo časa prej so dobili novega duhovnika v osebi Deodata Cossovia. To je nekdanji Bogdan Kosović, sin pokojnega učitelja Kosoviča. Na velikonočno nedeljo so šli verniki praznično razpeloženi k vstajenju; končala je procesija. Prizor, ki je nastal v cerkvi, ko je duhovnik zapel »Te Deum«, mesto »Tebe Boga hvalimo«, je nepopisljiv: Kakor bi trenil, se je pričela cerkev praz-

niti, med godnjanjem in glasnim zabavljanjem; drugi so zopet molče trpeli. In to naj bo Velika noč? Vstajenje? Deodato Cossovia je prišel z Lošinja. Njegovo prvo delo je bilo to, da je vrge glagolico in hrvaščino iz cerkve; edino evangelij čita še v hrvaškem jeziku. Pri maši si sam odgovarja, ker strežniki latinskih odgovorov ne znajo. Na velikonočno soboto je Deodato Cossovia delil med vernike latinske mašne knjige, da bi se naučili moliti v latinščini. Fašisti, ki so pregnali prejšnjega duhovnika, so veseli, veseli je tudi Cavalieri. Kaj pa pravi k temu zadrski škof?

Strahovlada na Kanfanarščini.

Iz Pazina smo prejeli naslednje vrstice: Na Kanfanarščini je dosegel teror v prav zadnjem času svoj višek. Stopnjevat si menda sploh ne da več. Karabinerji kličejo vsak teden bolj ugledne kmete na »raporte«. Skušajo izvleči vsemogoče izpovedi o življenju v vasi. Vedeti hoče vse podrobnosti: kdo čita hrvaške knjige in liste, ali ima zvezo z inteligenco, kdo širi hrvaške knjige. Ko so prišle Mohorjeve knjige v vas, so karabinerji leteli za naročniki, povpraševali, kakšne knjige so to, in jih pregledovali. Vrnili so jih kmetsko, a jim obenem zagrozili, da jih prihodnje leto ne smejo več naročiti. V neki vasi so nekega kmeta natepli, ker je sestavljal kmetom skupno prošnjo za razdelitev občinskih zemljišč na podlagi občinskih pravic, kljub temu, da to zakonito dopustno. (V Italiji je lansko leto izšel zakon glede preuredbe občinskih pravic (jusov); jurarji so v smislu zakona pozvani, da predložijo prošnje za delitev zemlje. Prip. ur.) Podestatu ni bilo prav, da ze kmet zbiral podpise za skupno prošnjo. Kmete je hotel celo preslepiti, da je rok za predložitev prošnje zapadel! Ako bi kmetje ne vložili prošnje, bi prišlo zemljišče definitivno v last občine. Gonja je šla tako daleč, da je moral neki kmet nesti prošnjo skrivaj na sodnijo v Rovinj. To je bila druga prošnja, ker so mu prvo fašisti raztrgali. Lahko bi navedli imena in kraj, v katerem se je to zgodilo, a s tem bi prizadete izpostavili še hujšemu zalezovanju. Da, na Kanfanarščini — in tako je tudi drugod v Istri — smo prišli tako daleč, da karabinerji grozijo uglednejšim kmetom z izgnanjem na Liparske otoke. Življenje je postalo že tudi kmetu neznosno; polšača se ga pravi obup. Zaupanja v oblastva ni več, saj poznaajo kmeta le takrat, ko je treba iztirjati davek.

Narodni odpadnik Jerkič aretiran. Kateri Vi-davci bi bil mislil, da pride učitelj Jerkič, ki je

Podzemeljski brodogradni kanal

Rodan — Marseille, ki duži reko Rodan z marsejskim pristaniščem, ki se izgrajuje v eno največjih pristanišč sveta sploh. Podzemeljski kanal je dolg 7266 metrov in širok 18 metrov, tako da lahko plovejo po njem istočasno v obeh smereh ladje s 1200 tonami vsaka. Dela so se začela 1. 1911. in je kanal zdaj popolnoma gotov in izročen prometu. Stal je 112 milijonov frankov, od katerih je država prispevala 2/5, marsejska trgovinska zbornica 3/5, ostalo mesto samo in departement rodanskega ustja.

denunciral večkrat slovenske duhovnike in jih spravil tudi na zatožno klop, tako kmalu do zasluženega plačila? Sami fašisti so ga aretirali, ker je nadržil milico, ko ga je vrgla pijanega iz gostilne v Podkraj. Takrat ga je milica spravila iz gostilne, ker se je vedel svojemu stanu neprimerno, trikrat je zopet zlezal noter. Nazadnje je nekaj bleknil proti milici in jo odkuril domov. Drugi dan je bil aretiran in odpeljan v ajdovski zapor. Vanitas vanitatum! Nehvaležnost je plačilo sveta! kaj ne gosp. Jerkič? Tako se rušijo stebri slovenskega fašizma; izpodkopanih je že mnogo drugih.

Ljubljansko gledališče

DRAMA.
Sobota, 7. maja: DANES BOMO TIČI Izven. Znižane cene.
Nedelja, 8. maja ob 15. uri pop.: LUMPACIJ VAGABUND. Ljudska predstava po znanih cenah. Izven.
Ponedeljek, 9. maja: Zaprto.

OPERA
Sobota, 7. maja: VEČNI MORNAR. Red B.
Nedelja, 8. maja ob pol 20. uri: ORLOV. Opereta. Izven. Znižane cene.
Ponedeljek, 9. maja: Zaprto.

Premijera opere Fidelio, ki je bila naznanjena za danes zvečer, se je morala odložiti in to vsled tega, ker je dobila ga. Ribičeva pri večerajnji generalni vaji hud živčni napad in se mora vsled zdravniške odredbe najmanj štiri do pet dni čuvati. Zato je danes v soboto »Večni mornar« za abonente reda B. Zasedba ga. Zaludova, gg. Holodkov, Knitl in Rumpelj; gđ. Potučkova in g. Mohorič.

Napovedana otroška predstava, ki bi se morala vršiti danes popoldne ob treh, je vsled premale udeležbe odpovedana, pač pa se vrši zvečer ob 20. uri dramska predstava in sicer »Danes bomo tiči« pri znanih cenah.

Gostovanje Reinhardtove trupe v Ljubljani. Uprava Narodnega gledališča se pogaja z zastopnikom Reinhardtove trupe, ki prireja sedaj gostovanja po našem jugu glede dvakratnega gostovanja v ljubljanskem Narodnem gledališču. To gostovanje se pa izvrši le v tem slučaju, ako se tekom ponedeljka in torka prijavi dovoljno število posetnikov. Predstave bi se vršile v opernem gledališču ter veljajo lože v parterju in I. redu 450 odnosno 400 Din, parterni sedeži I. vrste 80 Din, od II. do IV. vrste 70 Din, od V. do VII. vrste 60 Din, od VIII. do IX. vrste 50 Din, od X. do XI. vrste 45 Din. Balkonski sedeži po 50, 40 in 30 Din. Galerijski sedeži po 25 in 20 Din. Stojališče v parterju 10 Din. Prijave sprejema gledališka blagajna v operi.

Mariborsko gledališče

Sobota 7. maja ob 20. uri: LOGARJEVA KRISTA. Ab. B. Kuponi.
Nedelja, 8. maja ob 20. uri: MADAME BUTTERFLY. Kuponi. Znižane cene.

Glasba

Emil Adamič je zastopan na sporedu slavnostnega koncerta Akademije znanosti in umetnosti in Narodne galerije v Ljubljani z dvema orkestralnima skladbama in sicer s »Turkestansko ljubavno pesmijo« št. 3 in pa s »Scherzom«, v katerem je obdelana za veliki orkester tema narodne pesmi »Potrkan ples«. Glavni znak Adamičevih del je neprisiljena kipeča živahnost, da, njegova srčna radost. »Turkestanska ljubavna pesem« je napisana za godalni orkester, flauto, oboo in klarinet ter ima eksotičen orientalski značaj. Skladba datira iz leta 1917., ko je živel skladatelj kot vojni ujetnik v Turkestanu. »Scherzo — Potrkan ples« je mojstrsko zgrajen na znano narodno melodijo ter je bil prvokrat izvajen na jubilejnim koncertu ob 50 letnici delovanja Glasbene Matice ter je dosegel izredno lep uspeh. Ta koncert se vrši na korist ustanavljajoče se slovenske Akademije znanosti in umetnosti in pa naše Narodne galerije. Brez dvoma je dolžnost vseh slovenskih krogov, da s prve reprezentančne umetniške prireditve obelomenjenih društev udeležijo v največjem številu.

Orkestralno društvo Glasbene Matice v Ljubljani opozarja vse svoje člane, da se vrši generalna vaja za ponedeljkov nastop danes v soboto 7. maja ob 20. uri v Unionski dvorani. Točna in polnoštevna udeležba nujno potrebna. — Predsednik.

To in ono

Nekaj o kačah.

Zanimivo je, kako se razne živali obnašajo pri pogledu na kačo. Nekatere se niti ne zmenijo zanje, druge pa so nenavadno preplašene. Vendar pa je ugotovljeno, da se domače živali kače manj boje kot pa divje. Domača perutnina kačo popolnoma ignorira, toda žerjav, kibic in še par drugih ptic jo pa takoj odkurijo, kakor hitro opazijo kačo. Papagaj, četudi že dolgo udomačen, je ves preplašen, če le navadnega slepca ugleda. Goveja živina nima strahu pred kačo, to pa zato, ker je strupena kača v naših krajih razmeroma redka prikazen. Slon se ne boji tudi največje kače, ker dobro ve, da je njegova koža najboljša varstvo proti vsakemu piku. Toda lev in tiger pa takoj zbežita proč od kače.

Opica ne prenese pogleda na kačo, tudi taka, ki je rojena v ujetništvu, ne. Darwin je nekoč napravil zanimiv eksperiment z opicami in kačami. Hotel je vedeti, kaj je pri opicah močnejše, radovednost ali bojazen. Pred nekim časom so v Londonu kazali tak film, katerega so posneli v londonskem zoologiškem parku. V veliko košaro so položili kačo ter pokrili s pokrovom, a ne privezali. Košaro so postavili v prostor, kjer je bilo več opic. Takoj košare niso opazile, sčasoma pa so se ji le približale, a najpogumnejša med njimi je privzdignila pokrov. Vse opice so iz radovednosti pokukale, kaj mora biti v košari, toda v istem hipu pa tudi vse zavile, spustile pokrov ter se stisnile v skrajni konec ograje. Vse prizadevanje čuvajev, da bi se še enkrat približale košari, je bilo zaman.

Šimpanz, rojen v zoologiškem parku, kateri še nikdar ni videl kače, je bil popolnoma iz sebe, ko so mu jo pokazali in par mesecev star orangutan se je drl na vse pretege, ko jo je prvič ugledal. Tako pri živalih. Ako pa pokažemo kačo malemu detetu, se bo pa zvselilo pogleda na kačo in se hotelo igrati z njo!

Kaos v ozračju.

Kdor ima radio-aparat doma med svojimi štirimi stenami in se pritožuje nad preobilnostjo večernih programov, ko mu ena postaja moti to, druga zopet ono, ta mora v Ameriko.

V Združenih državah in Kanadi ni nič manj kot 750 radio oddajnih postaj, katere vse hkratu oddajajo programe in za katere je 89 valovnih dolžin na razpolago. Poleg teh se postavljajo še vedno nove postaje in tudi zasebniki so, ki oddajajo manjše programe. Ker so postajale razmere v Ameriki vedno bolj za motane, je stvar vzela v roke vlada in s 24. aprilom pričenja urejevati in določati valovne dolžine posameznim oddajnim postajam. To delo bo trajalo več mesecev in kakor trdijo strokovnjaki, bodo stroški znašali okoli 25 milijonov dolarjev.

Največjo zmedo napravljajo reklame, katere se potom radia širijo po vsej Ameriki. Sedaj je to v splošnem prepovedano in le posebno v to določena postaja sme razpošiljati tudi reklamo.

Že dalj časa je v Ameriki običaj, da se kandidat v volivnem boju poslužuje radija. Z novim zakonom to sicer ni prepovedano, vendar pa se mora tudi nasprotniku nuditi prilika, da istim potem govori v svojem volivnem okraju.

ODEPELJANI GRADOVI.

Amerikanci kupujejo in vozijo iz Francije ogromno arhitekturnih starin in včasih cele gradove. Vsaka opeka dobi svojo številko, da pride na svoj prostor onstran Oceana. Ti slučaji so tako številni, da hoče vlada vpeljati zakon o zaščiti spomenikov po vzoru onega ki je v veljavi v Italiji. Tozadeven predlog je bil stavljen parlamentu že štirikrat, a je vedno propadel radi zasebnih sebičnih pomislekov.

SOVJETSKI BIROKRACIJ.

»Izvestija« prinašajo zanimivo okrožnico Zvezne lovske zadruge, ki je seveda državna ki predpisuje članom, da ugotovijo v teku dveh mesecev točno število volkov, medvedov, merjascev, zajcev, lisic in prepelic v Vašem okraju s podatki o njih zdravstvenem stanju, starosti in spolu.

Cerkveni vestnik

Praznik Varstva sv. Jožefa v cerkvi sv. Jožefa se bo obhajal v nedeljo dne 8. t. m. Ob 8. u. zjutraj bo sv. maša s skupnim obhajilom častilcev sv. Jožefa. Ob 8. slovesna sv. maša. Ob 4. popoldne govor, procesija in posvetitev varstva sv. Jožefa. Častilci sv. Jožefa posebno pa še Marijine družbe so vabljeni k procesiji.

Pevska zveza

Na zaključni slavnosti letošnje sezone, združeni s proslavo »Očetovega dne« se proizvajajo pevske točke v naslednjem redu: 1. P. H. Sattner: Svetovna pesem, meš. zbor s spremlj. klavirja. Na klavirju spremlja stolni regenschori g. Stanko Premrl. 2. P. H. Sattner: Tempelska pesem, samospjev s spremlj. klavirja. Poje gđ. Slavka Saxova. 3. A. Dolinar: Egiptovska pesem, meš. zbor. 4. A. Mav: Jeruzalemska pesem, samospjev s spremlj. klavirja. Poje g. Roman Petrovič. 5. Dr. Fr. K. movec: Nazareška pesem, meš. zbor. 6. A. Dolinar: Jožefova pesem, meš. zbor. 7. St. Premrl: Nebeska pesem, meš. zbor. Pevske točke proizvajajo slov. gl. dr. »Ljubljana«.

Naznanila

Strokovna zveza javnih nameštencev v Ljubljani ima danes dne 7. t. m. ob 8. uri zvečer širšo sejo celokupnega odbora v kleti I. del. konzum. društva. Kongresni trg 2. Ker se bodo obravnavali važni predlogi, prosimo polnoštevilne udeležbe! — Tajništvo.

Darovi

KURATORIJU ZA SLEPE SO DAROVALI.

Posojilnica v Mariboru 2000 Din, Mestna hranilnica Novo mesto 250 Din, Zadruga gospodarska banka v Ljubljani 1000 Din, Ljudska posojilnica Ljubljana 1000 Din, Obrtno hranilno in posojilno društvo na Bledu 50 Din, Hranilnica in posojilnica pri St. Petru nižje Maribora 10 Din, Hranilnica in posojilnica Vurberg pri Ptuj 20 Din, Hranilnica/kmečkih občin v Ljubljani 300 Din, Hranilnica in posojilnica v Cerkljah 10 Din, Prekmurška posojilnica Murska Sobota 100 Din, Posojilnica v Crnomlju 80 Din, Hranilnica in posojilnica v Braslovcah 200 Din, Hranilnica in posojilnica v St. Janžu na Dravskem polju 25 Din, Hranilnica in posojilnica Velenje 10 Din, Kmetijska hranilnica in posojilnica v Hočah 50 Din, Hranilnica in posojilnica Velike Lašče 100 Din, Hranilnica in posojilnica Cerklje ob Krki 20 Din, Hranilnica in posojilnica Sv. Martin pri Vurbergu 25 Din, Hranilnica in posojilnica Dragatuš 25 Din, Posojilnica Sv. Benedikt v Slov. goricah 20 Din, Hranilnica in posojilnica Hajdina p. Ptuj 50 Din, Okrajna posojilnica Ljutomer 50 Din, Kmečko-delavska hranilnica in posojilnica Dol pri Hrastniku 100 Din, Ljudska hranilnica in posojilnica Škofja Loka 50 Din, Hranilnica in posojilnica Slivnica pri Mariboru 50 Din, Mestna hranilnica Ormož 500 Din, Hranilnica in posojilnica Dravograd 20 Din, Posojilnica v Vitanju 50 Din, Posojilnica v Rušah 100 Din, Hranilnica in posojilnica v Škocijanu 250 Din, Posojilnica za sodni okraj velikolaški in okolice 100 Din, Kmečka hranilnica in posojilnica Ribnica 15 Din, Hranilnica in posojilnica Sv. Anton v Slov. goricah 25 Din, Hranilnica in posojilnica Poljane nad Škofjo Loko 250 Din, Ljudska posojilnica Celje 200 Din, Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani 400 Din, Hranilnica in posojilnica v Sevnici 500 Din, Kmetijsko-delavska hranilnica in posojilnica v Tebarjih 10 Din. — Darovalcem se prisrčno zahvaljujemo in prosimo v imenu slepih še nadaljnje blagodalnosti.

Izpred sodišča

Nasilen gost je vsekakor Ciril, znan že kot razgrajatelj in, kadar se ga nalezne, je celo neznosen. Zadnjič je prikolovratil pijan v gostilno v Vevčah in v razposajenosti začel luputati z vrati in na opomin natakara hotel odgovorjati kar s stolom. Nekaterim gostom je bilo njegovo počenjanje odev in hoteli so iz sobe. Najprej sta vstala dva delavca S. in V., segla po klobukih, v tem je pa Ciril že česnil delavca S. s politrom po glavi, da se je steklenica razbila. Precej nato jo je pa staknil še V. Oba sta bila naenkrat krvava, kar pa Cirilu nikakor ni pomirilo. Razbil je še osem kozarcev, literko steklenico, dve polliterki in pa stol. K razpravi ga ni bilo. Delavca za bolečine ne zahtevata, češ, kako bo pa plačal, gostilničarka pa zahteva za kozarce in steklenice 120 Din. Zaslišana bo še njegova pivska družba, da se ugotove nekatere podrobnosti.

Kupovanje ukradenega blaga je že marsikoga presenetilo, prav za prav so ga presenetile posledice. V razpravno dvorano je pripeljal paznik hlapca Karla. S svojim prijateljem J. se je srečal in ponudil mu je železno vozno dvigalo v nakup, in sicer za prav krščansko ceno 225 Din. In J. se je moral priti zagovarjati. »No J., zakaj ste pa kupili dvigalo, vedeti ste morali, da je dvigalo ukradeno, saj vendar drugače stane tako dvigalo čez 1000 Din?« ga je vprašal sodnik. »Ja, ko mi je pa rekel, da ga je našel,« se je opravičeval J. Hlapec Karl je izpovedal, kako je bilo, priznal tatvino že itak in zopet odjadral s paznikom v preiskovalni zapor, dočim je njegov prijatelj bil obsodjen na 100 Din denarne kazni, ker pa pravi, da nima denarja, mu je sodnik kazni spremenil v dva dni zapore. »Toliko me je že koštalo, sedaj pa še arest!« je zavzdihnil in klavirno gledal v sodnika. »Drugič pa ne kupujte ukradenih stvari,« mu je dodal sodnik. Sileno se je pripetilo Valentinu B. Služil je pri mornarici v Šibeniku in ko je odhajal v civil, se mu je zahotelo mornariške maje, vaje, je je bil in jo je neke kupil, dati je videl, kar tudi sam priznava, na maji žig »Ratna mornarica«. Za majo je dal 30 Din, kaznovan je bil na 50 Din in pa — majo bo romala k »ratni mornarici« v Šibenik.

Viseka, zgovorna trgovka iz bližine Ljubljane je bila tožena, da je prodajala pokvarjena jajca itd. Več priči se je zgledalo, ki so izpovedale, da so dobile klopotava jajca, druga priča zopet je izpovedala, da so jajca dišala. Tudi kavo je kupila ženska v njeni trgovini, kava pa je dišala po plesnobi. Na pričevanje P., da je dobil v njeni trgovini skvarjeno kavo, se je trgovka in njena hči odločno uprli in svoj ugovor podprla: »Pri nas jemo vsak dan kavo, pa še nikoli nismo opazili, da bi bila skvarjena. Če je pa P. črve dobil v kavi, so pa gotovo zlezli iz pokvarjenega mesa.« Po daljšem pretekanju je razglasil sodnik sodbo in obsodil trgovko na 300 Din globe, njenega moža, na čigar ime je vpisana trgovina, pa tudi na 300 Din.

Polzvedovanja

Zlata zapetnica se je našla. Dobi se v Frančiškanski ulici 4. II., levo.

MALI OGLASI

Vsaka drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par. Najmanjši oglas 3 ali 5 Din. Oglasi nad deset vrstic se računajo višje. Za odgovor znamke! Na vprašanja brez znamke ne odgovorjamo!

Službe iščejo

Pletilja sprejme delo na dom. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3512.

Dekle popolnoma izučena šivilja, išče mesto hišne. Zna tudi druga domača dela. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 3556.

Hlapec oženjen, brez otrok, išče službe h par konjem. — F. Wonisch, Sevnica o. S.

Gospodična slov. stenografinja in strojeviska, z večletno prakso, vajena vseh pisarn. del, išče službo. Gre tudi na deželo. Ponudbe na upravo pod: »Takojšnji nastop«.

Oskrbnik

popolnoma izvežban v živinoreji in živinodravstvu želi primerne službe na večjem posestvu. Ponudbe je poslati upravi »Slovenca« pod št. 3548.

Proste službe

Učenec za mizarstvo obrt se takoj sprejme. Henrik B. tenc, mizarstvo, Vižmarje 77 — nad Ljubljano.

Slugo ki je izučen mizar ali zidar, sprejemem. — Ponudbe na uprava lista pod št. 3417.

Služba cerkvenika in organista se razpisuje v prijaznem kraju na Gorenjskem. — Prednost imajo Cecilijanci, zlasti če znajo kako obrt. Pojasnila v upravi »Slovenca« pod št. 3414.

Spretnim gospodom in gospe, kateri potujejo, nudimo dnevno VELIKO zaslužek. ali osebne ponudbe na prodajo vrednostnih papirjev Zumbulović — Ljubljana, Aleksandrova cesta 12. 3450

V najem

Enodružinska hišica, 3 sobe in 2 kabineta, se odda takoj v najem. — Bohoričeva ulica št. 24, event. telef. informacije št. 25—60. 3452

Pisarniško sobo v visokem pritličju, odda takoj Pokojniški zavod v Ljubljani, Aleksandrova cesta.

Podzemna klet

v Sp. šiški, Frankopanska ul. 5, z uporabo dvigala, se odda takoj v najem. Istotam se prodaja tudi več VOZOV. — Pojasnila se dobe na Kette Murnovi c. 28, tel. 2053.

Posestva

Prodajam mlin

na 4 tečaje, z malim posetvom, tik ceste — na zelo prometnem kraju. Naslov v upravi: št. 3442

Trgovska HIŠA

na najbolj promet. kraju Rog. Slatine je prodajala. — Podrobnejša pojasnila daje Josip Simon, Strossmajerova 113 - Osijek I.

Kdo kupi?

Dva ŠTEDILNIKA dobro ohranjena, prodaj. Krakovska ulica št. 9.

PRODAM dobičkonosne recepte za SIDOL, SAMPON, PARKET. VOSEK. — Ponudbe upravi lista pod »Dobro plačilo«.

Sodna dražba

v konkurzno imovino trgovca Josipa Satrana spadajoče zaloge specerijskega blaga v trgovini v šolskem drevoredu 4, se vrši v ponedeljek dne 9. maja od 9. ure dalje; po potrebi tudi naslednje dni.

»RIMSKE TOPLICE« SLOVENIJA

radioaktivno termalno kopalnice izobno proti revmi, išlasi, ženskimi in živčnim boleznim. Penzija v pred sezoni 60, v glavni 80 Din. — Pojasnila daje ravnateljstvo. 2959

Mostne tehničnice in druge popravila strokovno, precizno in najceneje Lovro ROZMAN, spec. delavnica tehnic, Ljubljana, Križevniška ul.

Modni salon P. Barborič Mestni trg 7

Kdo prodaja? Kupim dobro ohranjeno opravilo za trg. lokal. Ponudbe na upravo lista pod številko 3418.

Štirisedež. avto dobro ohranjen, kupim. — Takojšnje ponudbe z navedbo cene pod: »Avto 999« upravi »Slovenca«.

Tamburaške instrumente dobro ohranjene kupimo. — Ponudbe na upravo »Slovenca« v Celju

Nasa obrt

ŠTAMPILJE T. RABIČ Ljubljana KOLODVORSKA UL. 28

MORSKO KOPALIŠČE HOTEL ROKAN SELCE 50 sob v samem hotelu! Informacije daje lastnik AL. BERÁNEK.

B. C. I. Travellers' cheques

Potovalne čeke Banca commerciale italiana v ital. lirah, franc. frankih, angl. funtih in U. S. dolarjih vnovčujejo vse važnejše banke na svetu. Zahtevajte jih pri svoji banki, predno nastopite potovanje.

Dovoljujem si naznaniti svojim cenjenim odjemalcem, da se nahaja moja špecerijska trgovina

od 7. maja 1927 dalje v Mariboru

na Kralja Petra trgu št. 1. Z odličnim spoštovanjem **FERDO KAUFMANN.**

Hrastove podnice

paralelke mm 43, 53 in 63, kakor tudi neobrobline v debelini mm 70, 90, 110 in 130 kupuje za celoletno dobavo in proti takojšnjemu plačilu, trdka

IVO BRINOVČ, CELJE, Čankarjeva ulica št. 7.

Šivalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz lastne tovarne — 15 letna garancija — Vezanje se poučuje pri nakupu brezplačno.

PISALNI STROJI ADLER — KOLESA iz prvih tovarn. Dürkopp, Kayser, Styria, Waffennrad (orožno kolo) — PLETILNI STROJI vedno v zalogi — Posamezni deli koles in šivalnih strojev

Daje se tudi na obroke Ceniki franco in zastoni

IVAN JAX I SIN Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Zahvala.

Vsem onim, ki so se spomnili našega predobrega strica, gospoda

Gregorja Einspielerja

zlatomašnika, prošta in župnika pri Sv. Jurju v Sl. gor.

ob priliki njegove smrti, osobito onim, ki so se udeležili v tako častnem številu njegovega pogreba, izrekava tem potom najino najiskrenejšo zahvalo.

Sv. Jurij v Slov. goricah, dne 2. maja 1927.

JERNEJ in ZALA BOŽIČ.

Lanene tropine in druga krnila

nudi najceneje **A. VOLK, LJUBLJANA** Resljeva cesta 24, veletrgovina žita in mlevskih izdelkov.

Priporoča se trgovina z železnino **A. SUŠNIK, Ljubljana** Zaloška cesta.

Kemična pralnica

in barvanje oblik v najrazličnejših barvah izvršuje dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah

Anton Boc Šelenburgova ulica 6/I. Tovarna Vlečnice

RAZPISUJEMO dobavo več vrst raznega želez. materiala

- Ponudbe je vložiti do 17. maja. Več pri popisani. - Direkcija držav. rudnika Zabukovca, p. Griže — 5. maja 1927.

Pisalne stroje

Mercedes, Jost z dolgim vozom in Corier, skoraj novi in druge nove pis. stroje prodam po ugodni ceni. - Ponudbe upravi »Slovenca« pod: »Rabim stroj« št. 3558.

ODLIKOVAN je z zlato kolajno RATOL

zato, ker se je pred oblastmi dokazalo, da je zanesljivo sredstvo proti podganam in mišim in da kljub temu ni nevaren. Enako deluje Gamadin proti ščurkom in stenol proti stenam. Dobiva se povsod. — Izdeluje: »Odio Ratol«, Zagreb, Blienička c. 21

MORSKO KOPALIŠČE HOTEL ROKAN SELCE 50 sob v samem hotelu! Informacije daje lastnik AL. BERÁNEK.

Najboljše KOLO in šivalni stroj

v materialu in konstrukciji je samo **GRITZNER, ADLER in PHÖNIX** Večletna garancija.

Najnižje cene, tudi mesečna odplačila samo pri

JOSIP PETELINC-U V LJUBLJANI ob vodi blizu Prešernovega spomenika

Veče industrijsko podjetje, papirnica, išče korespondenta,

večšega italijanskega, nemškega, po možnosti tudi francoskega ali angleškega jezika. Nastop 1. julija ali avgusta. Cenj. ponudbe z navedbo prejšnjega službovanja je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 4000.

Vezani letnik

„Ilustr. Slovenca 1925“

se še dobi za ceno Din 80. Poština posebej. Naročila sprejema uprava »Slovenca«

Pozor!

Za otvoritev »Brezalkohol. gostilne« iščem v najem primerno poslopje

v mestu, trgu ali prometnem kraju Slovenije, kjer še take gostilne ne obstajajo. Poleg poslopja naj bi bilo tudi, če mogoče, nekaj vrta ali posestva. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. »Brezalkoholna gostilna« št. 3457.

Srbohrvatsko-slovenski slovar.

Sestavil dr. Alb. Vilhar. V platno vezan Din 60.—

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

E 1123-26—14.

Dražbeni oklic.

Dne 28. maja 1927 ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba rudnika »Johani« v Stanoskem, sodni okraj Slov. Bistrica, vpisan v rudarski knjigi okrož. sodišča v Celju pod Tom V. D. fol. 175, obstoječ iz 4 dvojnih mer in 133 sklenjenih prostosledov z rujavim premogom, oddaljen od železniške postaje Poljčane 800 m.

Cenilna vrednost 200.000 Din, izključna cena 200.000 Din. — Prodaja pa se vrši tudi pod cenilno vrednostjo v slučaju, da ponudba ne doseže cenilne vrednosti.

OKRAJNO SODIŠČE V SLOV. BISTRICI oddelek II., dne 21. aprila 1927.

I. edno gradite **vodno kolo** ali **vodno moč** zahtevajte ponudbe za **turbine** pri **G. F. SCHNEITER, Škofja Loka** podjetje za gradbo vodnih turbin.

E 1123-26—13.

Dražbeni oklic.

Dne 28. maja 1927 ob desetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 1 dražba nepremičnin: 1. zemljiška knjiga Pekel vl. št. 110, obstoječih iz hišnega in gospodarskega poslopja in zemljiških parcel izmeri 2 ha 63 a 84 m², in 2. zemljiška knjiga Brezje, vl. št. 223, obstoječih iz hišnega in gospodarskega poslopja in zemljiških parcel v izmeri 20 a 28 m².

Cenilna vrednost za 1. 42.960 Din 85 p. najmanjši ponudek 21.973 Din 90 p.

Cenilna vrednost za 2. 26.667 Din, najmanjši ponudek 13.612 Din.

OKRAJNO SODIŠČE V SLOV. BISTRICI oddelek II., dne 19. aprila 1927.